

Högskolan
Kristianstad

Högskolan Kristianstad
291 88 Kristianstad
044-250 30 00
www.hkr.se

Examensarbete 15 hp,
för kandidatexamen i företagsekonomi: Redovisning och revision
VT 2024
Fakulteten för ekonomi

Dubbel väsentlighetsanalys

Analys av svenska börsnoterade företags tillämpning år 2022–2023

Lilli Leandri och Madelene Randolphson

Författare

Lilli Leandri och Madelene Randolphson

Titel

Dubbel väsentlighetsanalys: Analys av svenska börsnoterade företags tillämpning år 2022–2023

Engelsk titel

Double materiality analysis: Analysis of Swedish listed companies' application in 2022-2023

Handledare

Caroline Aggestam Pontoppidan

Bedömande lärare

Elias Bengtsson

Examinator

Heléne Tjárnemo

Sammanfattning

Till följd av att hållbarhetsrapporteringen ofta har kritiserats för bristande kvalitet har EU antagit CSRD. CSRD omfattar dubbel väsentlighetsanalys vilket innebär att både finansiell och konsekventiell information är väsentlig. Syftet med denna studie var att undersöka vilka miljörapporteringsämnen som ansågs väsentliga av Sveriges 20 största börsnoterade företag år 2022–2023 samt om det gick att urskilja några trender mellan åren.

Den teoretiska referensramen består av intressentteori, legitimitetsteori och institutionell teori. Studien har antagit en abduktiv forskningsansats där variablerna i innehållsanalysen dels har drivits av intressentteori, dels av empiri. Den empiriska metoden består av kvalitativ innehållsanalys med vissa kvantitativa inslag. Empirin tolkades genom tillämpning av legitimitetsteori och institutionell teori.

Resultatet visar att det mest prioriterade miljörapporteringsämnet år 2022 och 2023 var klimatförändringar. Till följd av ett litet urval kan inga generella slutsatser dras om trender mellan år 2022–2023. Empirin visar att kopplingen mellan intressenterna och de väsentliga rapporteringsämnena är otydlig. Resultatet visade också att företagen i studiens urval främst tillämpar dubbel väsentlighetsanalys till följd av tvingande isomorfism som uppstår i samband med att CSRD implementeras i lagstiftningen.

Ämnesord

Dubbel väsentlighetsanalys, CSRD, ESRS, EU-direktiv, hållbarhetsrapportering, miljö

Author

Lilli Leandri and Madelene Randolphson

Title

Double materiality analysis: Analysis of Swedish listed companies' application in 2022-2023

Supervisor

Caroline Aggestam Pontoppidan

Assessing teacher

Elias Bengtsson

Examiner

Heléne Tjärnemo

Abstract

As a result of the fact that sustainability reporting has often been criticized for a lack of quality, the EU has adopted CSRD. CSRD includes double materiality analysis, which means that both financial and consequential information is material. The purpose of this study was to investigate which environmental reporting topics were considered essential by Sweden's 20 largest listed companies in 2022–2023 and whether it is possible to discern any trends between the years.

The theoretical frame of reference consists of stakeholder theory, legitimacy theory and institutional theory. The study has adopted an abductive research approach where the variables in the content analysis have been partly driven by stakeholder theory and partly by empirical research. The empirical method was carried out through qualitative content analysis with some quantitative elements. The empirical evidence was interpreted through the application of legitimacy theory and institutional theory.

The result shows that the most prioritized environmental reporting topic in 2022–2023 was climate change. As a result of a small sample, no general conclusions can be drawn about trends between the years 2022–2023. The results shows that the connection between the stakeholders and the essential reporting topics is unclear. The result also showed that the companies in the study's sample mainly apply double materiality analysis because of coercive isomorphism that arises in connection with CSRD becoming implemented by law.

Keywords

Double materiality analysis, CSRD, ESRS, EU-directive, sustainability reporting, environment

Förord

Vi vill börja med att rikta ett stort tack till vår handledare Caroline Aggestam Pontoppidan som varit engagerad och bidragit med många bra tips, idéer och nya infallsvinklar under arbetets gång. Vi vill även rikta ett tack till Pernilla Carlsson som läst igenom och kommenterat uppsatsens struktur och formalia. Avslutningsvis vill vi även rikta ett tack till varandra för ett fint samarbete genom uppsatsen.

Kristianstad, 23 maj 2024

Lilli Leandri

Madelene Randolphson

Förkortningar

CSRD = Corporate Sustainability Reporting Directive

EFRAG = European Financial Reporting Advisory Group

ESRS = European Sustainability Reporting Standard

GRI = Global Reporting Initiative

NFRD = Non-Financial Reporting Directive

TNFD = Taskforce on Nature-related Financial Disclosures

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.1 Bakgrund	1
1.2 Problematisering	3
1.3 Forskningsgap	6
1.4 Syfte	7
1.5 Forskningsfrågor	7
1.6 Avgränsningar	8
1.7 Disposition	8
2. Institutionalialia	9
2.1 Kravbaserad reglering	9
2.1.1 <i>CSRD</i>	9
2.1.2 <i>ESRS</i>	11
2.1.3 <i>Dubbel väsentlighetsanalys</i>	13
2.2 Frivilliga internationella standarder	15
2.2.1 <i>TNFD</i>	16
2.2.2 <i>GRI</i>	16
3. Teoretisk referensram	17
3.1 Teorival	17
3.2 Intressentteori	17
3.2.1 <i>Intressentteori kopplat till dubbel väsentlighetsanalys</i>	19
3.3 Legitimitetsteori	20
3.3.1 <i>Legitimitetsteori kopplat till dubbel väsentlighetsanalys</i>	22
3.4 Institutionell teori	23
3.4.1 <i>Institutionell teori kopplat till dubbel väsentlighetsanalys</i>	25
3.5 Sammanfattning av teorierna	27
4. Metod	28
4.1 Vetenskaplig metod.....	28
4.1.1 <i>Forskningsparadigm</i>	28
4.1.2 <i>Forskningsansats</i>	29
4.1.3 <i>Studiens forskningsstrategi och forskningsmetod</i>	30
4.1.4 <i>Litteratursökning</i>	31
4.2 Empirisk metod	31

4.2.1	<i>Urval</i>	31
4.2.2	<i>Innehållsanalys</i>	33
4.3	Operationalisering	36
4.4	Studiens trovärdighet	39
4.5	Etiska överväganden	39
5.	Empiri	40
5.1	Inledande data	40
5.1.1	<i>Väsentliga intressenter</i>	42
5.2	Väsentliga ämnen per företag	44
5.3	Väsentliga ämnen per sektor	46
6.	Analys	48
6.1	Utvecklingen av väsentlighetsanalys	48
6.2	Väsentliga rapporteringsämnen år 2022	50
6.3	Väsentliga rapporteringsämnen år 2023	51
6.4	Institutionella perspektivet	57
6.5	Legitimitetsperspektivet	59
6.6	Sammanfattande diskussion	60
6.6.1	<i>Väsentliga rapporteringsämnen</i>	60
6.6.2	<i>Intressenters inflytande</i>	61
6.6.3	<i>Värdekedjan</i>	61
6.6.4	<i>Svårigheter och drivkrafter</i>	61
7.	Slutsats	63
7.1	Implikationer och bidrag	64
7.2	Begränsningar och framtida forskning	65
	Litteraturförteckning	67
	Bilaga 1. Metod och teori i artiklar som berör hållbarhetsrapportering och dubbel väsentlighetsanalys	75
	Bilaga 2. Hållbarhetsrapporter år 2022	77
	Bilaga 3. Hållbarhetsrapporter år 2023	79
	Bilaga 4. Utdrag från innehållsanalys	81

Figurförteckning

Figur 1. Definition av dubbel väsentlighetsanalys	2
Figur 2. Företag som omfattas av CSRD	9
Figur 3. Tidsplan för implementering av CSRD	10
Figur 4. En översikt av ESRS 12 standarder	12
Figur 5. Dubbel väsentlighet omfattar både finansiell och konsekvensiell väsentlighet	13
Figur 6. Det sociala kontraktet mellan företag och samhället.....	20
Figur 7. Legitimitetsgapet	21
Figur 8. Frivillig rapportering	22
Figur 9. Studiens operationaliseringsmodell.....	38
Figur 10. Utdrag från innehållsanalys, fas 1	81
Figur 11. Utdrag från innehållsanalys, fas 2 och 3.....	82

Tabellförteckning

Tabell 1. Sveriges 20 största börsnoterade företag.....	32
Tabell 2. Exempel fas 1	35
Tabell 3. Exempel fas 2	35
Tabell 4. Exempel fas 3	36
Tabell 5. Överblick av företagens tillämpning av dubbel väsentlighetsanalys samt frivilliga standarder år 2022 och 2023	41
Tabell 6. Sammanställning av respektive företags väsentliga intressenter	43
Tabell 7. Sammanställning av väsentliga rapporteringsämnen år 2022 och 2023 fördelat på år och företag	44
Tabell 8. Sammanställning av väsentliga rapporteringsämnen år 2023 fördelat på sektor.....	47
Tabell 9. Väsentliga rapporteringsämnen enligt Essity år 2022.....	50
Tabell 10. Väsentliga rapporteringsämnen år 2023.....	51
Tabell 11. ESRS E1 Klimatförändringar.....	52
Tabell 12. ESRS E2 Föroreningar	53

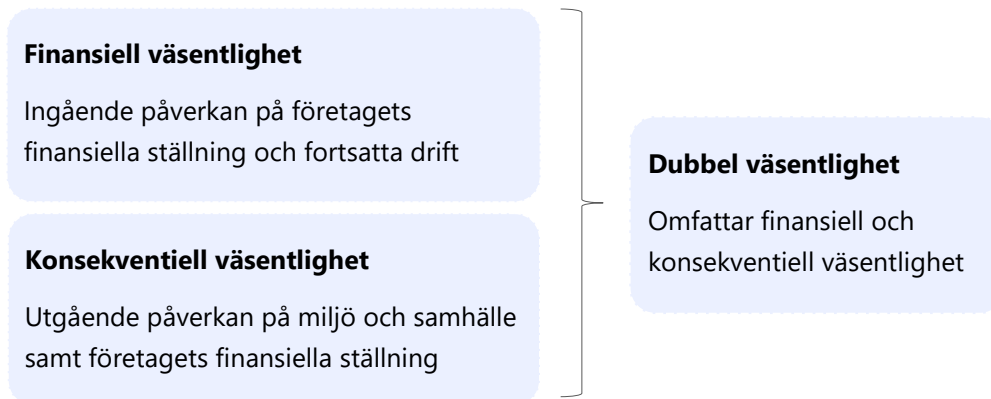
Tabell 13. ESRS E3 Vatten och marina resurser.....	54
Tabell 14. ESRS E4 Biologisk mångfald och ekosystem	54
Tabell 15. ESRS E5 Resursanvändning och cirkulär ekonomi	56
Tabell 16. Företag som identifierar samtliga miljöstandarder som väsentliga.....	57
Tabell 17. Relevanta artiklar som berör hållbarhetsrapportering och dubbel väsentlighetsanalys.....	75
Tabell 18. Sammanställning av hållbarhetsrapporter räkenskapsår 2022	77
Tabell 19. Sammanställning av hållbarhetsrapporter räkenskapsår 2023	79

1. Inledning

Kapitel ett introducerar ämnet dubbel väsentlighetsanalys och dess relevans i förhållande till Europeiska unionens nya hållbarhetsdirektiv Corporate Sustainability Reporting Directive 2022/2464 (CSRD). Inledningsvis ges en kort bakgrund till ämnets aktualitet för svenska företag. Vidare följer en genomgång av tidigare forskning och därefter presenteras ett identifierat forskningsgap samt studiens syfte och forskningsfråga.

1.1 Bakgrund

Begreppet *hållbar utveckling* fick global spridning genom Brundtlandsrapporten år 1987. Definitionen löd: ”En hållbar utveckling är en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov” (FN, 2012, s. 1). År 2015 antog FN:s medlemsstater Agenda 2030 som består av 17 globala mål för hållbar utveckling ur ett socialt, ekonomiskt och miljömässigt perspektiv (Svenska FN-förbundet, u.å.). Som respons till Agenda 2030 har Europeiska unionen (EU) utvecklat ett omfattande regleringspaket vilket bland annat inkluderar hållbarhetsdirektivet CSRD. CSRD börjar gälla från och med 1 juli 2024 och kräver att företag utför dubbel väsentlighetsanalys som underlag för deras hållbarhetsrapportering (Europeiska kommissionen, 2023a). Dubbel väsentlighet (se figur 1) handlar om att identifiera väsentliga rapporteringsämnen inom områdena miljö, samhällsansvar och bolagsstyrning och innebär att hänsyn måste tas till både finansiell och konsekventiell påverkan vid bedömning av väsentliga rapporteringsämnen (Datamaran, u.å.). Företag måste således dels informera om hur omvärlden påverkar företaget, dels om hur företaget påverkar omvärlden (Europeiska kommissionen, 2023a). FAR (2023) framhåller att dubbel väsentlighetsanalys ökar komplexiteten i hållbarhetsredovisningen. Det beror dels på att hållbarhetsinformation kan presenteras i olika måtenheter, dels att den ofta är framåtblickande och baseras på uppskattningar. Dessutom krävs att företag identifierar väsentliga rapporteringsämnen för en bredare krets av intressenter (FAR, 2023).

Figur 1.*Definition av dubbel väsentlighet*

Kommentar: Dubbel väsentlighet omfattar både ingående finansiell väsentlighet och utgående konsekventiell väsentlighet. Figuren är baserad på Datamaran (u.å.).

I Cavendis (2024) rapport som inkluderade 22 svenska företag, varav 14 börsnoterade, framkom att bolagen främst upplever utmaningar i form av otydliga regelverkskrav och svårigheter att analysera hållbarhetsrelaterade risker. Enligt rapporten finns det dessutom ett stort behov av att utöka kompetensen och rekrytera personal till hållbarhetsroller (Cavendi, 2024). Detta tycks vara ett generellt problem då Manpowers undersökning år 2023 visade att 70% av 765 tillfrågade svenska företag aktivt sa sig söka efter personal med grön kompetens men av dessa upplevde tre fjärdedelar att det var svårt att hitta personal med rätt kvalifikationer (Gustafson, 2024). Dock är den dubbla väsentlighetsanalysen nödvändig för att uppfylla investerarens krav på kvalitativ hållbarhetsrapportering. År 2023 ansåg 60% av svenska fondsparare att hållbarhetsfrågor spelar roll vid investeringsbeslut (Finansinspektionen, 2023) och enligt PWC (2023) var motsvarande siffra 75 % för institutionella investerare.

Trots att de nya reglerna initialt endast gäller de stora börsnoterade företagen så påverkas även underleverantörer eftersom dubbel väsentlighetsanalys utförs genom hela värdekedjan. Enligt Janson (2024a) skapade detta en oro hos branschorganisationen Byggföretagen eftersom underleverantörerna var osäkra på vilken typ av hållbarhetsinformation som skulle komma att efterfrågas av deras beställare. Men det finns också exempel på mindre företag som redan nu tagit

chansen att utföra dubbel väsentlighetsanalys med motiveringen att det ger en bättre förståelse för kunder, hjälper företaget att upptäcka rapporteringsbrister samt att det reducerar den stora finansiella risken som hållbarhetsrelaterade frågor numera innebär (Bederoff, 2024; Klint, 2024).

Cavendis (2024) undersökning sammanfattade bolagens tre största drivkrafter för hållbarhetsrapportering enligt följande; (1) att skapa en mer hållbar affärsmodell, (2) att leva upp till investerarkrav och (3) att reducera hållbarhetsrelaterade risker. Det finns således tydliga drivkrafter för att börja tillämpa dubbel väsentlighetsanalys enligt CSRD. Frågan är hur svenska företag har hunnit förbereda sig inför den kommande regleringen och om de stora börsnoterade företagen har tagit tillfället i akt att leda vägen framåt.

En förståelse av väsentliga rapporteringsämnen hos de stora börsnoterade företagen är relevant då det skapar en förförståelse av framtidens hållbarhetsrapportering. De väsentliga rapporteringsämnena kommer ur ett informationsbehov som sträcker sig utanför den egna organisationen och är således även relevant för alla aktörer i värdekedjan. Genom att dessa aktörer får ta del av informationsbehovet skapas ett tillfälle för förberedelse vilket i sin tur möjliggör en kvalitativ hållbarhetsinformation genom hela värdekedjan.

1.2 Problematisering

Under 1990-talet ökade medvetenheten kring behovet av en hållbar utveckling vilket bland annat ledde till att de stora globala företagen började publicera hållbarhetsrapporter (Larrinaga & Bebbington, 2021). Trots att den generella uppfattningen var att företag måste ta ett större etiskt ansvar så saknades konsensus kring definitionen och innebörden av företagets sociala ansvar. Som följd fanns en stor variation i hållbarhetsrapporternas omfattning och kvalitet vilket medförde att de var svåra att jämföra och ta ställning till (Latapí Agudelo et al., 2019; Sheehy, 2015). I syfte att förse företag med ett gemensamt ramverk och möjliggöra en transparent kommunikation publicerade *Global Reporting Initiative* (GRI) de första internationella standarderna för hållbarhetsrapportering år 1999 (GRI, 2022a) och var därmed också först med att introducera konsekvent väsentlighet. GRI:s

standarder vann snabbt hög acceptans i företagsvärlden då de bidrog till ökad legitimitet (Larrinaga & Bebbington, 2021) men i takt med att hållbarhetsrapporteringen tilltog så följde även en del kritik. Jakten på legitimitet var en starkt drivande faktor enligt Pérez (2015), vilket nästintill uteslutande resulterade i att företag överdrev sin positiva påverkan och tonade ner eller uteslöt den negativa (Boiral, 2013). Dessutom bidrog den komplexa sammansättningen av intressenter till att företag oftare redovisade information som passade deras strategi istället för att försöka reda ut intressenternas behov (Gulko & Hyde, 2022). Enligt Archel et al., (2008) var det också ytterst problematiskt att företag tillämpade en selektiv gränsdragning gällande väsentlighet beroende på huruvida informationen kunde skada företagets rykte.

Idag finns ett flertal rapporteringsstandarder som tillkommit i syfte att öka transparensen och tillgodose flera typer av intressenters behov men problematiken kvarstår då väsentlighetsanalysen ofta saknas (Beske et al., 2020; Miles & Ringham, 2020; Jørgensen et al., 2022). Det är också problematiskt att det finns flera definitioner av väsentlighetsbegreppet då det skapar oklarheter för hållbarhetsinformationens användare (Datamaran, u.å.; Jebe, 2018; Steenkamp, 2018; Jørgensen et al., 2022). Väsentlighetsanalysen är dock grundläggande eftersom den kräver att företag identifierar relevanta intressenter samt de risker och möjligheter som företaget kan väntas möta inom områdena miljö, sociala frågor och bolagsstyrning. Först därefter kan beslut fattas gällande strategi, målkriterier och vilken information som ska rapporteras (Datamaran, u.å.; Jørgensen et al., 2022.). Dessutom utgör väsentlighetsanalysen också en definition av hur långt företagets ansvar sträcker sig och vad dess intressenter kan förvänta sig (Miles & Ringham, 2020).

Med CSRD blir den dubbla väsentlighetsanalysen ett krav för europeiska företag men implementeringen av dubbel väsentlighetsanalys för med sig en del utmaningar. Först och främst är det upp till det enskilda företaget att identifiera relevanta intressenter och väsentliga rapporteringsämnen samt att upplysa om hur väsentlighetsanalysen har gått till (Europeiska unionen, 2022). Det är en komplex process som kräver att hänsyn tas till miljö, samhälle och ekonomi samt reglering

eller i vissa fall avsaknad av reglering i länder med sämre skydd (Sheehy, 2015). Svårigheten kan illustreras av Steenkamps (2018) resultat som i sin studie av de tio högst rankade företagen gällande integrerad rapportering i Sydafrika fann att företagen redovisade varsin definition av väsentlighet trots att de följde samma regelverk och tillämpade samma rapporteringsstandarder. I Europa finns dessutom ytterligare en utmaning i avsaknaden av praktisk kunskap vilket kan leda till fallgropar för företag som möter motstridiga krav vid rapportering enligt flera hållbarhetsstandarder (Dragomir et al., 2024). För det andra måste företag ändra sättet som de bedriver sin verksamhet för att leva upp till reglering och till intressenters krav. Det medför dels rekryteringskostnader för grön kompetens, dels utvecklingskostnader för nya processer och system. För närvarande är det dock svårt att avgöra om kostnaderna vägs upp av de förväntade fördelarna vilket gör att företag tvekar till att göra allt för stora investeringar (Baumüller & Sopp, 2022, Cavendi, 2024). Slutligen är väsentlighetsbegreppet dynamiskt eftersom det finns en föränderlighet i intressenters krav och behov, vilket bland annat illustreras av de senaste årens omställning till förnybar energi. Det krävs således en pågående utvärdering av världsläget och av väsentliga intressenters behov för att säkerställa aktualiteten i väsentlighetsanalysen (Datamaran, u.å.).

Traditionellt har investerare främst varit intresserade av finansiellt väsentlig information men på grund av att hållbarhetsrelaterade frågor har fått allt större finansiell relevans börjar även konsekventiellt väsentlig information efterfrågas (Europeiska unionen, 2022). Miljöfrågor är en global angelägenhet och naturrelaterade risker ökar både i antal och allvarlighetsgrad (TNFD, u.åa). Till följd av klimatförändringar och förlusten av biologisk mångfald ställs högre krav på företagens hållbarhetsrapporter (Fiandrino et al., 2022). I Sverige rankas miljön högt vilket återspeglas i Klimatbarometern 2024 som sammanställts på uppdrag av Världsnaturfonden (WWF) (Lunqvist & Karlton, 2024). I studien som utfördes i februari år 2024 deltog 2 000 svenska respondenter i åldrarna 18–79. Resultatet visade att hälften av deltagarna oroade sig för klimatet och att två tredjedelar redan upplevde effekter såsom extremväder till följd av klimatförändringarna. Det fanns också en stor oro för miljöförstöring och förlusten av biologisk mångfald och därför

ansåg en majoritet av respondenterna att klimatmålen borde skärpas. Sex av tio tillfrågade ansåg att ansvaret låg hos regeringen men allt fler unga ansåg att ansvaret delas av företagen (Lundqvist & Karlton, 2024). Om det stämmer att stora företag är mer synliga och måste reagera på intressenters krav för att behålla sin legitimitet (Beske et al., 2020) bör miljöfrågan också prioriteras av de stora svenska börsnoterade företagen. Dessutom handlar det inte längre endast om legitimitet utan det är också tydligt att det finns ett samband mellan företags hållbarhetsrapportering och deras lönsamhet (Jung & Im, 2022; Coelho et al., 2023). Å ena sidan tycks sambandet stärkas av transparent kommunikation med primära intressenter samt av kravbaserad reglering (Coelho et al., 2023), och å andra sidan av hög social tillit i samhället (Jung & Im, 2022).

Den växande litteraturen som avhandlar både hållbarhetsrapportering och mer specifikt dubbel väsentlighetsanalys använder sig primärt av intressentteori, legitimitetsteori samt institutionell teori (se bilaga 1; Miles & Ringham, 2020; Fiandrino et al., 2022).

1.3 Forskningsgap

Det kan konstateras att det under de senaste 14 åren utförts en del studier gällande just företags tillämpning av såväl finansiell som konsekventiell väsentlighetsanalys (Fiandrino et al., 2022). CSRD medför att studier gällande väsentlighetsanalys åter blir relevant att se på utifrån ett empiriskt perspektiv.

Correa-Mejía et al. (2024) har i sin studie undersökt 76 europeiska företag som tillämpade dubbel väsentlighetsanalys i hållbarhetsrapporteringen år 2022. I denna studie ingick tre svenska anonymiserade företag som verkade i bygg- och industrisektorn. Författarna resultat visar att företagen är dåligt förberedda och att endast en tredjedel av de företag som tillämpar dubbel väsentlighetsanalys lyckas nå upp till kraven som ställs enligt CSRD (Correa-Mejía, et al., 2024). Resultatet bekräftas av Dragomir et al., (2024) som i sin studie av 20 rumänska börsnoterade företags hållbarhetsrapporter år 2021 och 2022 fann att det finns ett stort behov av dels förtydligande gällande regleringen, dels utbildning för att lyckas nå upp till de nya kraven.

Den betydande konsekventiella påverkan som företag under lång tid har utövat på miljön har gett konsekvenser vilka såväl svenska intressenter (Lunqvist & Karlton, 2024) som stora inflytelserika organisationer såsom WWF börjar ställa företag till svars för (Beske et al., 2020). Enligt TNFD (u.å.a) börjar dessutom också globala företagsledare identifiera miljö- och klimatrisker som de mest betydande riskerna under det kommande decenniet. Således finns underlag för att miljöfrågor ska tas upp som väsentliga rapporteringsämnen även i de svenska företagens hållbarhetsrapporter.

Enligt KPMG:s (2022) undersökning publicerade 98% av de hundra största börsnoterade svenska företagen hållbarhetsrapporter på frivillig basis år 2020 och 2022 men däremot finns ett forskningsgap gällande svenska företags tillämpning av dubbel väsentlighetsanalys och vilka rapporteringsämnen som anses väsentliga. På grund av detta är det relevant att undersöka i vilken utsträckning dubbel väsentlighetsanalys utförs av de största börsnoterade svenska företagen inför införandet av CSRD samt vilka miljörapporteringsämnen som anses väsentliga.

1.4 Syfte

Syftet med denna studie är att undersöka huruvida Sveriges 20 största börsnoterade företag, enligt OMX Stockholm Large Cap, utfört dubbel väsentlighetsanalys som underlag för hållbarhetsredovisningen år 2022 och 2023. Syftet är också att undersöka vilka rapporteringsämnen som identifieras som väsentliga samt om det går att urskilja några trender mellan åren.

1.5 Forskningsfrågor

Denna studie avser besvara två forskningsfrågor;

1. Vilka miljöområden klassificeras som väsentliga rapporteringsämnen av Sveriges 20 största börsnoterade företag år 2022–2023?
2. Går det att urskilja trender mellan år 2022–2023?

1.6 Avgränsningar

Studien avgränsas till att omfatta de 20 största börsnoterade svenska företagen enligt OMX Stockholm Large Cap och deras hållbarhetsrapportering gällande miljöfrågor vilka berörs av standarderna ESRS E1 - E5. Denna studie avser inte att undersöka kvaliteten i den dubbla väsentlighetsanalysen. Företagens upplysningar gällande sociala frågor och bolagsstyrning kommer inte att beaktas i denna studie.

1.7 Disposition

De följande kapitlen i denna studie disponeras enligt följande: andra kapitlet behandlar institutionalia vilket omfattar kravbaserad reglering i form av CSRD samt frivillig reglering genom TNFD och GRI. I det tredje kapitlet presenteras studiens teoretiska referensram som består av intressentteori, legitimitetsteori och institutionell teori samt teoriernas koppling till dubbel väsentlighetsanalys. Därefter följer det fjärde kapitlet som redogör för studiens vetenskapliga och empiriska metodval. Det femte kapitlet presenterar studiens empiriska resultat. I kapitel sex presenteras en analys och diskussion av det empiriska resultatet. Avslutningsvis presenteras studiens slutsatser i kapitel sju.

2. Institutionalialia

Då denna uppsats söker att analysera hur företags rapportering påverkas av EU:s nya hållbarhetsdirektiv så är det relevant att positionera den dubbla väsentlighetsanalysen inom hållbarhetsregleringen. Inledningsvis presenteras den kravbaserade regleringen som utgörs av CSRD och dess hållbarhetsstandarder ESRS. Därefter presenteras frivillig reglering av relevans för denna studie vilket utgörs av TNFD och GRI.

2.1 Kravbaserad reglering

I linje med Agenda 2030 antog EU år 2019 tillväxtstrategin *EU:s gröna giv*. Syftet var att omvandla EU till en klimatneutral, resurseffektiv och konkurrenskraftig ekonomi senast år 2050 (Europeiska kommissionen, 2023b; Europeiska unionen, 2022). Som följd uppstod ett behov av att utveckla dåvarande hållbarhetsdirektivet *Non Financial Reporting Directive* (NFRD) vilket resulterade i att EU-direktivet CSRD antogs i dess ställe den 5 januari 2023. CSRD gäller från och med 1 januari år 2024 men kommer att implementeras i svensk lagstiftning genom ändringar i årsredovisningslagen 1 juli år 2024 (Regeringskansliet, 2024).

2.1.1 CSRD

CSRD syftar till att skapa större transparens och jämförbarhet för att på så vis styra finansiella medel till hållbara investeringar (Europeiska unionen, 2022). De nya reglerna omfattar ett stort antal företag vilket illustreras figur 2.

Figur 2.

Företag som omfattas av CSRD

- Alla noterade företag på EU-reglerad marknad, undantaget mikroföretag
- Alla företag som de senaste två fastställda räkenskapsåren uppfyller minst två av tre kriterier:
 - 250 anställda
 - 280 miljoner kr i balansomslutning
 - 550 miljoner kr i nettoomsättning

Kommentar: Figuren är baserad på information från FAR (2024) och omfattar kriterierna för europeiska företag.

Den nya regleringen förväntas öka hållbarhetsinformationens kvalitet på flera sätt. Bland annat förpliktigas företag att lämna både framåtblickande och tillbakablickande information av såväl kvalitativ som kvantitativ karaktär. Informationen ska om möjligt baseras på entydiga vetenskapliga bevis och omfatta företagets hela värdekedja, det vill säga den egna verksamheten, leverantörskedjor och övriga affärsförbindelser. CSRD ställer också krav på dubbel väsentlighet vilket innebär att alla upplysningar som är väsentliga för intressenters bedömning av sociala, ekonomiska och miljömässiga aspekter ska inkluderas. Enskilda företag förväntas nå fördelar dels i form av att risker och möjligheter synliggörs, dels genom möjlighet till konstruktiv dialog med berörda parter. För att uppfylla kravet om jämförbarhet regleras också hållbarhetsinformationens placering till förvaltningsberättelsen och en ny taxonomi införs för att möjliggöra elektronisk märkning och digital sökning. Slutligen ska hållbarhetsinformationen bestyrkas av en lagstadgad oberoende revisor för att säkerställa att hållbarhetsinformationen är konsekvent i förhållande till företagets finansiella rapporter (Europeiska unionen, 2022). För att underlätta övergången till CSRD har en tidsplan för olika företag fastställts enligt figur 3.

Figur 3.

Tidsplan för implementering av CSRD

- **1 juli 2024** (rapportering 2025 eller 2026)
 - stora företag och koncerner av allmänt intresse med fler än 500 anställda
- **1 januari 2025** (rapportering 2026)
 - stora företag och koncerner som de senaste två fastställda räkenskapsåren uppfyller minst två av följande kriterier:
 - 250 anställda
 - 280 miljoner kr i balansomslutning
 - 550 miljoner kr i nettoomsättning
- **1 januari 2026** (rapportering 2027)
 - små och medelstora företag på reglerad marknad, samt kreditinstitut och captivebolag.

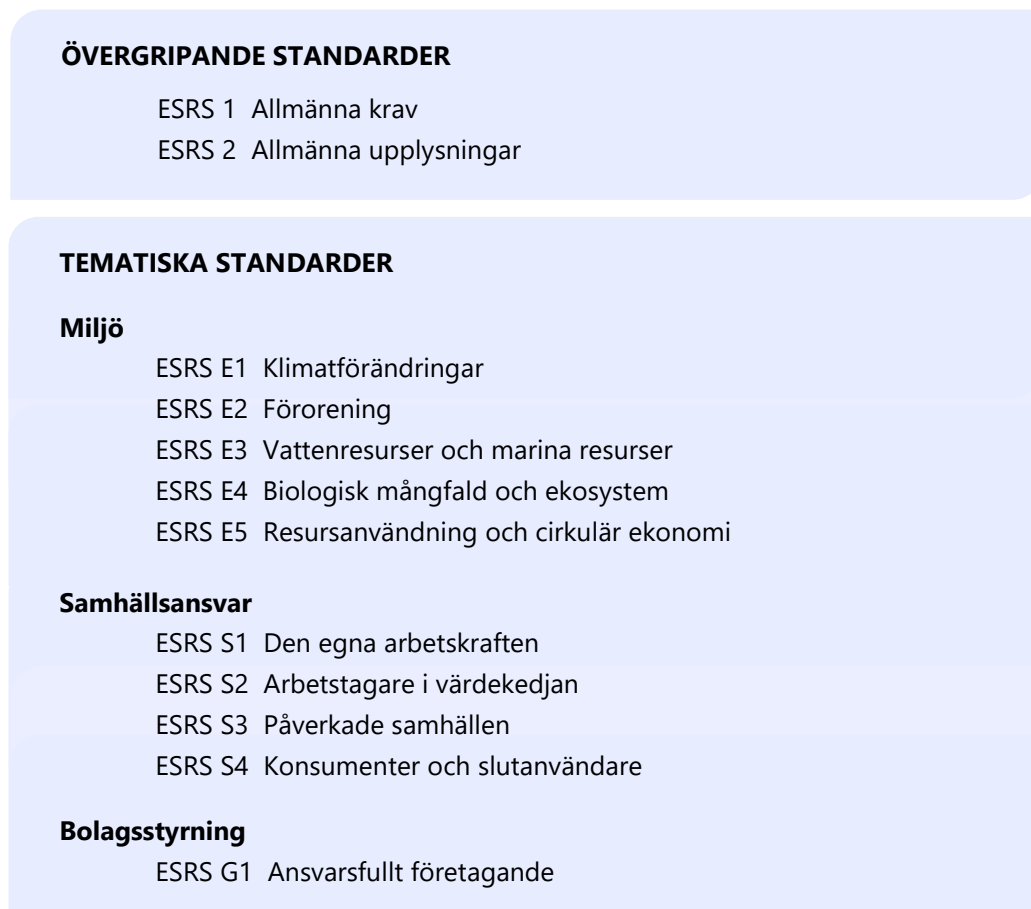
Kommentar: Figuren är baserad på information från FAR (2024) och omfattar tidsplanen för europeiska företag.

2.1.2 ESRS

Enligt CSRD är företag som omfattas av direktivet bundna att följa den nya rapporteringsstandarden *European Sustainability Reporting Standards* (ESRS) (Europeiska unionen, 2022). ESRS har utvecklats av det självständiga rådgivande organet *European Financial Reporting Advisory Group* (EFRAG) vars medlemmar består av europeiska intressentgrupper, nationella organisationer, lagstiftare och samhällsaktörer såsom revisionsbyråer och fackförbund. För att säkerställa flexibilitet och en smidig övergång till CSRD har Europeiska kommissionen genomfört vissa modifikationer inför antagandet av ESRS (Europeiska kommissionen, 2023a). ESRS består av tolv standarder fördelade i övergripande och tematiska standarder enligt figur 4. De övergripande standarderna behandlar allmänna krav och upplysningar och ska tillämpas ihop med de tematiska standarderna oavsett vilken sektor företaget är verksamt i (Europeiska unionen, 2022).

Figur 4.

En översikt av ESRS 12 standarder

Kommentar: ESRS 12 standarder består dels av övergripande standarder, dels av standarder i temaområde miljö, samhällsansvar och bolagsstyrning. Figuren är baserad på Europeiska unionen (2022).

Upplysningskrav gällande miljöpåverkan är fastställda i ESRS E1 - E5. Dessa standarder syftar dels till att öka informationen gällande väsentliga faktiska eller potentiella konsekvenser till följd av företagets aktiviteter, dels till att förse intressenterna med information om företagets planer för, och förmåga att, undvika negativa miljökonsekvenser (Europeiska kommissionen, 2023c). ESRS E1 innehåller upplysningskrav gällande anpassning till faktiska och förväntade klimatförändringar, åtgärder för att begränsa klimatpåverkan samt upplysningskrav gällande företagets energiförbrukning. ESRS E2 innehåller upplysningskrav gällande utsläpp till vatten, luft och mark samt förekommande ämnen i företagets

värdekedja som inger betänkligheter gällande påverkan. ESRS E3 definierar upplysningskrav gällande vattenhantering och marina resurser. I ESRS E4 finns upplysningskrav gällande företagets påverkan på den biologiska mångfalden vilket omfattar levande organismer i alla ekosystem. ESRS E5 ställer krav på upplysningar gällande resursanvändning och cirkulär ekonomi vilket bland annat syftar till att ställa om till förnybara resurser och minimering av avfall och förorening. För att leva upp till dessa standarder finns också upplysningskrav gällande hantering av konsekvenser, risker och möjligheter samt mätning av målandikatorer för respektive standard. Vidare innehåller vissa av standarderna även upplysningskrav gällande styrning och strategi för måluppfyllelse (Europeiska kommissionen, 2023c; Deloitte, 2023).

2.1.3 Dubbel väsentlighetsanalys

Väsentlighet är ett centralt begrepp inom rapportering som syftar till att identifiera information som rimligen kan förväntas påverka en användares beslut. ESRS tar begreppet ett steg längre och kräver dubbel väsentlighetsanalys vilket omfattar både finansiell och konsekventiell väsentlighet enligt figur 5 (Europeiska unionen, 2022).

Figur 5.

Dubbel väsentlighet omfattar både finansiell och konsekventiell väsentlighet

Kommentar: Figuren visar kopplingen mellan finansiell och konsekventiell väsentlighet samt vilka intressenter som informationen riktas till. Figuren är baserad på Europeiska kommissionen (2019).

Finansiell väsentlighet riktar sig främst till investerare och långgivare och omfattar information som är nödvändig för en förståelse av företagets resultat och finansiella ställning samt för omvärldens ingående påverkan på företaget. Konsekventiell väsentlighet omfattar information som riktas mot en bredare krets av intressenter och syftar till att informera om den utgående påverkan som företaget har på omvärlden. Dessa två typer av väsentlighet är inte oberoende av varandra utan hänger tvärtom samman. För företag som har en negativ påverkan på omvärlden väntar större risker i form av hårdare reglering och minskad efterfråga. För företag som istället bidrar till en hållbar utveckling väntar nya möjligheter i form av bredare stöd från olika intressenter i samhället, bättre tillgång till finansiering och en större kundkrets (Europeiska kommissionen, 2019; Europeiska unionen, 2022). Den dubbla väsentlighetsanalysen är en förutsättning för att identifiera väsentliga rapporteringsämnen.

Den nya regleringen är unik på två sätt. För det första sätts fokus på hela värdekedjan. För att avgöra vad som är väsentligt kräver ESRS att företag identifierar hela sin värdekedja och bedömer risker, möjligheter och konsekvenser genom hela värdekedjan. Vid bedömningen tas hänsyn till hur sannolikt det är att en händelse inträffar samt hur stor finansiell effekt en händelse kan ge på kort, medellång och lång sikt (Europeiska unionen, 2022). För det andra erkänner ESRS att naturen är en tyst intressent och att företag ska tillvarata naturens intressen vid väsentlighetsbedömningen. I ESRS framhåller Europeiska unionen (2022, s. 25) följande:

Naturen kan anses vara en tyst intressent. I det fallet kan ekologiska uppgifter och uppgifter om bevarande av arter ligga till grund för företagets väsentlighetsbedömning.

För att stödja företagen med bedömningen har EFRAG publicerat en implementeringsguide till dubbel väsentlighetsanalys. Guiden har varit öppen för allmänhetens feedback och väntas snart bli antagen (EFRAG, 2023).

2.2 Frivilliga internationella standarder

Det finns ett flertal frivilliga internationella standarder som syftar till att hjälpa företag att tillgodose olika typer av intressenters behov av information. De två frivilliga standarder som anses relevanta för denna studie är *Taskforce on Nature-related Financial Disclosures* (TNFD) som behandlar rapportering av naturrelaterade risker (TNFD, u.å.a) och GRI.

TNFD (2023) förser företag med standardiserade mätmetoder och vägledning i att identifiera och hantera naturrelaterade risker och möjligheter. Strid (2023) framhöll att TNFD är det enda ramverket som kan hjälpa regeringar att uppnå FN:s globala mål om biologisk mångfald, vilket därför öppnar upp för sannolikheten att TNFD så småningom kan bli kravbaserat. Det stora behovet av TNFD noteras även bland investerare. Florén (2022) påpekade att hälften av världens BNP anses vara beroende av natur, biologisk mångfald och ekosystem. Genom rapportering enligt TNFD kommer investerare få en mer rättvis bild av naturrelaterade risker vilket kan bli avgörande för att styra investeringar och påskynda omställningen till ett mer hållbart samhälle (Florén, 2022).

GRI publicerade de första standarderna för rapportering av konsekvent påverkan år 1999 (GRI, 2022b) och är numera ledande inom frivillig hållbarhetsrapportering (KPMG, 2022). År 2022 tillämpade 75% av de 250 största internationella företagen GRI:s standarder (KPMG, 2022). I Sverige introducerades dessutom kravbaserad reglering enligt GRI för statligt ägda bolag från och med år 2009 (Borglund et al., 2010; Wolniak & Habek, 2013b). Numera framhåller Regeringen (2023, s. 115) följande för statligt ägda bolag: ”En hållbarhetsredovisning ska upprättas enligt GRI:s riktlinjer (GRI Standards) eller annat internationellt ramverk för hållbarhetsredovisning”. Trots att GRI:s standarder inte längre utgör ett krav har de varit viktiga för att förbereda och träna statliga bolag i att rapportera sin konsekvent påverkan (Borglund et al., 2010). GRI är fortsatt relevant genom sin ledande position och sitt pågående samarbete med andra aktörer såsom EFRAG och ISSB för att styra utvecklingen mot ett enda globalt sammanhängande ramverk (GRI, 2022b).

2.2.1 TNFD

TNFD är ett globalt initiativ som lanserades 2021 i syfte att förse företag med ett ramverk för rapportering av finansiella risker kopplade till naturrelaterade risker såsom förlusten av biologisk mångfald (von Koch, 2022). Ramverket består av fyra grundpelare; (1) styrning av naturrelaterade beroende, effekter och möjligheter, (2) strategi för naturrelaterade beroende, effekter, risker och möjligheter som påverkar affärsmodell, strategi och finansiell planering, (3) risk- och konsekvenshantering för att identifiera, bedöma, prioritera och övervaka naturrelaterade beroende, effekter, risker och möjligheter samt (4) mätetal och målsättning för bedömning och hantering av väsentliga naturrelaterade beroenden, effekter, risker och möjligheter (TNFD, u.å.b; von Koch, 2022). TNFD:s ramverk bygger på existerande analysverktyg och befintliga rapporteringsstandarder men lägger än större vikt vid platsspecifik rapportering eftersom ekosystem och biologisk mångfald är knutet till den geografiska platsen (von Koch, 2022). Ramverket har utvecklats tillsammans med flera samarbetspartners såsom GRI, EFRAG och WWF och baseras på såväl marknadsbehov som vetenskaplig forskning (TNFD, u.å.a).

2.2.2 GRI

GRI är en internationell organisation som grundades år 1997 och som syftar till att förse företag med hållbarhetsstandarder som ska öka transparensen gällande företags påverkan på miljö, människa och ekonomi (GRI, 2022a). GRI tillhandahåller ett flertal sektor- och ämnesspecifika standarder av vilka företag kan välja att rapportera utifrån beroende på om de bedöms vara väsentliga. Detta skapar således en flexibilitet att utforma hållbarhetsrapporter som både lever upp till eventuell reglering och till intressenters informationsbehov (GRI, 2022a). GRI samarbetar kontinuerligt med andra organisationer och aktörer för att säkerställa relevansen i standarderna och för att arbeta i riktning mot ett enda globalt ramverk. Initialt var utgångspunkten för GRI:s standarder konsekventiell väsentlighet men numera har det skett en övergång till dubbel väsentlighet för att möta informationsbehovet hos såväl investerare som övriga intressenter (Adams et al., 2021; GRI, 2022b).

3. Teoretisk referensram

Kapitel tre härleder teoretiska val från litteraturen och motiverar de teoretiska val som anses relevanta för denna studie. Därefter presenteras den teoretiska referensramen som består av intressentteori, legitimitetsteori och institutionell teori samt teoriernas respektive koppling till dubbel väsentlighetsanalys.

3.1 Teorival

I förlängning av problematiseringen avser denna litteraturanalys att härleda teoretiska val i artiklar som behandlar frågeställningar gällande dubbel väsentlighetsanalys. De flesta studier som anses relevanta för att besvara studiens forskningsfrågor tillämpar intressentteori (Beske et al., 2020; Dragomir et al., 2024; Steenkamp, 2018) och legitimitetsteori (Beske et al., 2020; Correa Mejía et al., 2024; Dragomir et al., 2024) men Dragomir et al. (2024) tillämpade dessutom även institutionell teori. Författarna motiverar valet av institutionell teori genom att det dels krävs flera teorier för att kunna förklara den mångfald av aktiviteter som företag åtar sig, dels att teorierna inte är konkurrerande utan komplementära till varandra. Enligt Fiandrino et al. (2022) som undersökt utvecklingen av studier gällande väsentlighetsanalys mellan år 2010–2021 är intressentteori vanligast, följt av legitimitetsteori och institutionell teori. På grund av att de ofta anses komplementära har det dessutom skett en ökning av artiklar som tillämpar alla tre teorier (Fiandrino et al., 2022). Med anledning av att intressent- och legitimitetsteori ses som två överlappande perspektiv (Beske et al., 2020; Deegan, 2023) samt att institutionell teori behandlar de krafter som påverkar företag i en socialt accepterad riktning för att bibehålla sin legitimitet (Deegan, 2023) så anses samtliga tre teorier relevanta för att besvara studiens forskningsfrågor.

3.2 Intressentteori

Intressentteorin grundar sig i relationen mellan företaget och dess intressenter. Dessa kan dels vara interna intressenter, såsom medarbetare eller ledning, dels externa intressenter, såsom kunder, investerare eller myndigheter. Vidare kan intressenterna antingen påverka, eller bli påverkade av, organisationens aktiviteter (Deegan, 2023). Grunden till intressentteorin utgörs av följande antaganden; (1)

varje enskilt företag identifierar sina respektive intressenter, (2) företagets hantering av intressenterna påverkar företagets framgång, (3) intressenterna är en homogen grupp som ofta har motstridiga intressen, (4) företaget behöver balansera de motstridiga intressena både internt och externt, (5) intressenternas förväntningar leder till påtryckning på företaget (Martens & Bui, 2023).

Enligt Mahajan et al. (2023) uppnår företag som interagerar med sina intressenter en större förståelse för deras behov och kan därmed fatta välgrundade beslut som säkerställer långsiktigt värdeskapande och framgång. Som exempel påpekas att intressenternas roll är avgörande vid antagandet och implementeringen av hållbara metoder i organisationen. Således kan intressentorienterade ledningsmetoder å ena sidan användas för att nå finansiella resultat, och å andra sidan för att ta ett större etiskt ansvar gentemot företagets intressenter (Mahajan et al., 2023).

Intressentteorin kan delas in i två olika grenar (Deegan, 2023). Den första beskriver ett normativt synsätt där alla intressenter besitter en inneboende rätt till information, vilket innebär att en etisk ståndpunkt antas. Den andra grenen beskriver ett positivistiskt synsätt där företag först och främst ser till de mest inflytelserika intressenternas behov. Ju mer resurser som intressenten besitter desto mer inflytelserik anses den vara. Exempel på resurser är arbetskraft, finansiering och reglering. På 1990-talet visade studier att företag som mötte motstridiga intressentbehov bejakade inflytelserika intressenters behov av finansiell information framför konsekvent påverkan. Sedan dess har det skett ett skifte i samhällets värderingar vilket lett till att normativ och positiv intressentteori anses vara sammankopplade. Intressenter som förr ansågs utan inflytande kan inte längre bortses från (Deegan, 2023). Ett exempel på detta är det stora inflytande som WWF numera innehar och vars stöd anses nödvändigt för att vinna samhällets förtroende (Beske et al., 2020).

3.2.1 Intressentteori kopplat till dubbel väsentlighetsanalys

I syfte att förse intressenter med kvalitativ information om såväl finansiell som konsekventiell påverkan har flera aktörer inom hållbarhetsrapportering, såsom GRI, *International Integrated Reporting Council* (IIRC) och EFRAG börjat uppmärksamma vikten av dubbel väsentlighetsanalys (Steenkamp, 2018; Beske et al., 2020; Adams et al., 2021; EFRAG, 2023). Den dubbla väsentlighetsanalysen syftar till att beakta en bredare krets av intressenters behov av information och inte enbart de med finansiella medel (Beske et al., 2020). Enligt ESRS (Europeiska unionen, 2022) ska företag involvera sina väsentliga intressenter i arbetet med att identifiera risker, möjligheter och konsekvenser genom dubbel väsentlighetsanalys. Intressentengagemanget uppges ofta bestå av ett flertal aktiviteter såsom direkt dialog, enkäter och workshops med såväl nyckelintressenter, myndigheter och samhällen (Steenkamp, 2018; Correa-Mejía et al., 2024; Dragomir et al., 2024). För att intressentengagemanget ska mynna ut i en aktuell och relevant förståelse för väsentliga rapporteringsämnen utifrån de risker och möjligheter som intressenterna prioriterar är det dessutom viktigt att engagemanget ses som en kontinuerlig process (Fiandrino et al., 2020; Beske et al., 2020; Dragomir et al., 2024). Enligt Steenkamp (2018) påpekade flera företag att intressentengagemanget leder till fördelar såsom förbättrade relationer, ökad förståelse för externa behov och en mindre informationsasymmetri mellan företaget och dess intressenter. Dessutom ses intressentengagemanget som nödvändigt då en stor del av intressenterna inte använder företagets hållbarhetsrapporter som primär informationskälla för att uppdatera sig om företagets hållbarhetsåtgärder (Steenkamp, 2018).

Intressenter bidrar också till att identifiera och undvika strategiska risker (Beske et al., 2020; Fiandrino et al., 2022). Genom att ta reda på vilka ämnen som intressenter anser vara väsentliga kan företag agera proaktivt genom att implementera dem i sina beslutsprocesser (Fiandrino et al., 2022). Enligt Beske et al. (2020) är detta nödvändigt för att inte riskera företagets trovärdighet.

Resultatet från Dragomir et al. (2024) visade att företag som tillämpar dubbel väsentlighetsanalys oftare identifierade kunder, anställda, samhällen och leverantörer som väsentliga intressenter och dessutom rapporterade dessa företag i

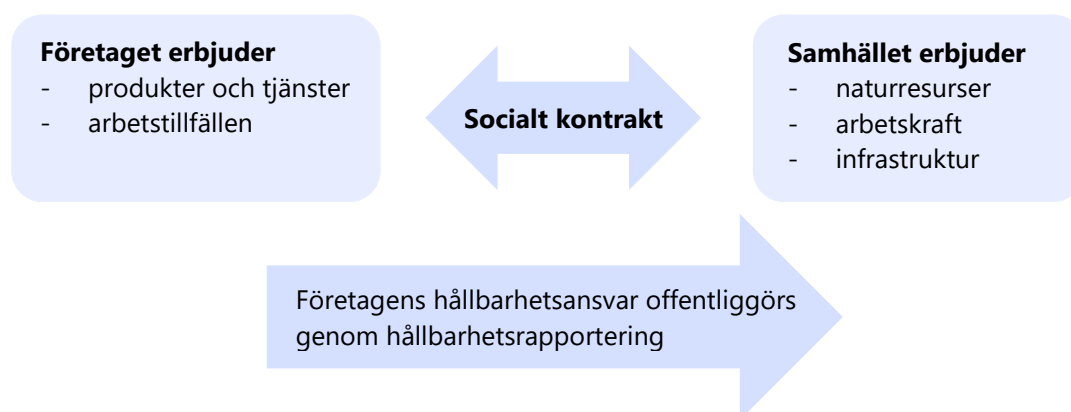
större utsträckning om sin utgående påverkan på miljön. Dessa resultat stöds av Correa-Mejía et al. (2024) som jämförde väsentliga intressenter och väsentliga rapporteringsämnen före och efter företags tillämpning av dubbel väsentlighetsanalys. Författarnas resultat visade att dubbel väsentlighetsanalys inte nödvändigtvis leder till konkreta åtgärder. Som exempel nämndes att flera företag ansåg mångfald och inkludering som väsentligt men företagen vidtog endast få aktiviteter för att stärka mångfalden (Correa-Mejía et al., 2024).

3.3 Legitimitetsteori

Legitimitetsteorin kan beskrivas som ett socialt kontrakt mellan företaget och samhället (Deegan, 2023; Martens & Bui, 2023) enligt figur 6. Företag som lyckas nå upp till samhällets förväntningar anses legitima och får ta del av samhällets resurser i form av bland annat arbetskraft, infrastruktur och naturresurser. I sin tur kan företagen förse samhället med produkter, tjänster och arbetstillfällen. Dock gäller det att företag anpassar sig efter samhällets skiftande förväntningar för att bibehålla legitimiteten. I annat fall riskerar företagen konsekvenser såsom sämre möjlighet till finansiering och rekrytering samt uteblivna kunder vilket i förlängningen försvårar företagets fortlevnad (Deegan, 2023; Martens & Bui, 2023).

Figur 6.

Det sociala kontraktet mellan företaget och samhället

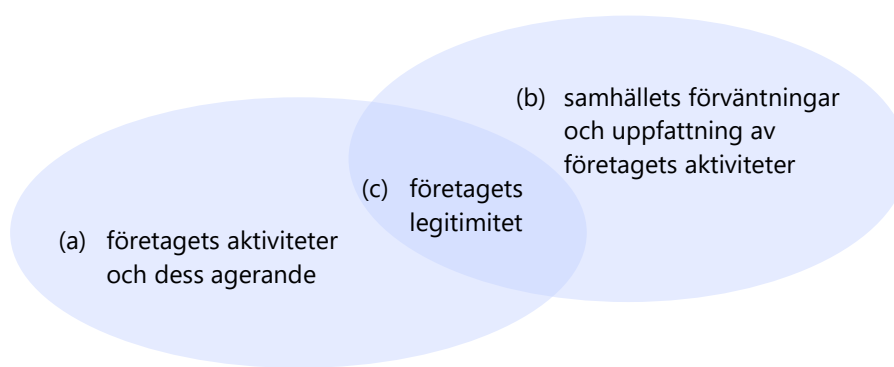

Kommentar: Det sociala kontraktet innebär att företaget tillhandahåller produkter, tjänster och arbetskraft samt att samhället tillhandahåller resurser. Genom avtalet förbinder sig företaget att rapportera om sina hållbarhetsaktiviteter till samhället. Figuren är baserad på Martens & Bui (2023).

Grunden till legitimiteten är den information som företag offentliggör. Företag som är mer transparenta med sin påverkan och sina mål ges större trovärdighet vilket ökar deras legitimitet (Perez, 2015; Martens & Bui, 2023). Legitimitetsgapet (se figur 7) definierar gapet mellan företagets beteende och samhällets förväntningar. När dessa inte överensstämmer ökar legitimitetsgapet. Enligt intressentteorin kan legitimitetsgapet minskas genom att företag är lyhörda för samhällets förväntningar men enligt Martens & Bui (2023) kan en bidragande orsak till legitimitetsgapet också vara kunskapsasymmetri.

Figur 7.

Legitimitetsgapet

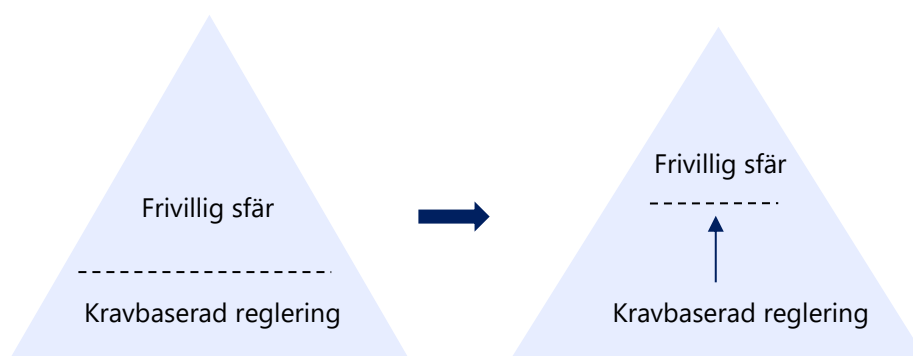

Kommentar: Figuren visar (a) företagets utgående påverkan samt (b) samhällets förväntningar och uppfattning av organisationens aktiviteter. I området där dessa möts (c) ökar företagets legitimitet. Område (a) och (b) utgörs av legitimitetsgapet. Figuren är baseras på Martens & Bui (2023).

Ytterligare en bidragande orsak till legitimitetsgapet kan bero på att det finns många rapporteringsstandarder som kan innehålla motstridiga krav (Dragomir et al., 2024). Martens & Bui (2023) framhöll att kravbaserad reglering skulle kunna lösa dessa problem men enligt Wolniak & Habek (2013a) definierar den kravbaserade regleringen endast det minimum av krav som företag måste leva upp till. Således kvarstår en frivillig sfär där företag kan fortsätta förse sina intressenter med ytterligare information (se figur 8) för att nå fler fördelar, såsom ökad legitimitet, gentemot sina konkurrenter. Den kravbaserade och den frivilliga regleringen är komplementära på så vis att de leder till praxis som består av det bästa från båda sfärer (Wolniak & Habek, 2013a).

Figur 8.

CSRD ökar den kravbaserade regleringen men utesluter inte frivillig rapportering

Kommentar: Efter ikraftträdandet av CSRD kommer den kravbaserade regleringen till större del att styra innehållet i företags hållbarhetsrapporter. Den frivilliga sfären kommer dock att bestå eftersom CSRD endast reglerar väsentliga rapporteringsämnen. Figuren är baserad på Wolniak och Habek (2013a).

3.3.1 Legitimitetsteori kopplat till dubbel väsentlighetsanalys

Legitimitetsteorin är en av de mest tillämpade teorierna vid undersökning av de drivande faktorerna för hållbarhetsrapportering (Miles & Ringham, 2020) och har använts för att förklara varför företag hållbarhetsrapporterar på frivillig basis. Miles & Ringhams (2020) studie visade att de stora globala företagen främst har rapporterat i syfte att hantera sin legitimitet och image. Genom att hållbarhetsrapportera ges tillfälle att skapa, ändra och förbättra företagets policys och att skapa en optimistisk syn på framtiden (Correa-Mejía, 2024; Dragomir et al, 2024). De företag som önskar öka sin legitimitet väljer strategiskt ut väsentliga intressenter (Beske et al., 2020) och väsentliga rapporteringsämnen (Dragomir et al., 2024). Dragomir et al. (2024) identifierade kunder, anställda, samhället och leverantörer som mest väsentliga intressenter i sin studie från 2024. Som följd delgavs främst information gällande sociala frågor (53%) och miljöfrågor (28%) medan frågor som rörde finansiering (11%) eller statlig styrning (8%) fick mindre utrymme. Informationen som riktades till dessa intressentgrupper, med undantag för leverantörer, var dominerande positiv vilket stämmer med antagandet att företag strävar efter att delge positiv information till de intressentgrupper i samhället som kan ge dem ökad legitimitet (Correa-Mejía, 2024; Dragomir et al, 2024). Det har

också uppmärksammats att företagsledare har föregått sina intressenters behov och ökat rapporteringen om konsekventiell påverkan i syfte att motta en positiv reaktion från investerare (Gulko & Hyde, 2022).

Ett annat karaktärsdrag för företag vars syfte är att uppnå en bredare legitimitet är avsaknaden av en kontinuerlig väsentlighetsanalys (Beske et al, 2020). Detta resulterar i en hållbarhetsinformation som är mer narrativ än konkret och sifferbaserad vilket gör den svår att bekräfta. Informationen saknar också kopplingen till specifika intressenters behov och anpassas istället för att nå en mer allmän legitimitet Dock finns ett minimumkrav som måste upprätthållas för att företagets legitimitet ska bibehållas (Beske et al., 2020). Ett exempel på detta utgörs av att företag som verkar i sektorer med stor konsekventiell påverkan publicerar mer omfattande hållbarhetsrapporter än företag från andra sektorer för att visa att de tar sitt samhällliga ansvar (Gulko & Hyde, 2022).

3.4 Institutionell teori

Företag som verkar på en etablerad marknad antar allt mer lika beteenden till följd av institutionella påtryckningar (DiMaggio & Powell, 1983). Institutionaliseringsen kan ses som en process som består av fyra delar; (1) företag som verkar inom samma sektor ökar interaktionen med varandra, (2) det uppstår interorganisatoriska strukturer av dominans och koalition (3) mängden information som organisationerna måste ta hänsyn till ökar, och (4) företagen når en ömsesidig förståelse av att de verkar i samma kontext. Till följd av detta påverkas företagen av de tre förändringsmekanismerna; tvingande, mimetisk och normativ isomorfism vilket leder till en anpassning för att ses som legitima inför omvärlden (DiMaggio & Powell, 1983).

Tvingande isomorfism

Enligt DiMaggio & Powell (1983) uppstod tvingande isomorfism till följd av formella eller informella påtryckningar från organisationer som företaget är beroende av och som följd av kulturella förväntningar i samhället. Dessa påtryckningar kan antingen upplevas som tvång eller som en inbjudan att delta i samförstånd (DiMaggio & Powell, 1983). Oftast uppstår tvingande isomorfism till

följd av företags stora konsekventiella påverkan på omvärlden, vilken i sin tur skapar ett behov av kravbaserad reglering (Wukich et al., 2023) men Deegan (2023) menar också att tvingande isomorfism kan härstamma från betydelsefulla aktörer som besitter viktiga resurser.

Mimetisk isomorfism

DiMaggio & Powell (1983) argumenterade för att osäkerhet är en starkt drivande faktor för mimetisk isomorfism. Författarna menade att företag som verkar i en osäker miljö, med tvetydliga mål och dålig förståelse för tekniken ofta imiterar framgångsrika företag för att uppnå samma legitimitet. Dessutom utsätts även de företag som agerat som förebilder, det vill säga företag utan avsikt att imitera, för mimetiska krafter, vilket beror på att samtliga företag verkar i en kontext med andra aktörer. Det leder till att aktiviteter såsom personalombyte och samarbeten med externa aktörer oavsiktligt utsätter företagen för mimetiska krafter. Generellt gäller att ju större personalstyrka och ju större kundkrets ett företag har desto större mimetiskt tryck utsätts det för i syfte att avkräva samma typ av fördelar, produkter och tjänster som andra företag erbjuder (DiMaggio & Powell, 1983).

Normativ isomorfism

Slutligen förklarade DiMaggio & Powell (1983) att normativ isomorfism är en följd av en förväntan att leva upp till ett socialt accepterat beteende och de förväntningar som finns i samhället. Vad som anses vara rätt påverkas av yrkes- och utbildningsbakgrunden och upprätthålls bland annat genom professionerna. Deegan (2023) påpekade att företag anpassar sig till att utföra aktiviteter som de anses göra för att uppfylla ett moraliskt ansvar. Wukich et al. (2023) påpekar att normativa krafter också är en följd av företagens etiska överväganden vilka resulterar i aktiviteter som de enligt samhället bör utföra.

Sammanfattningsvis menade DiMaggio & Powell (1983) att institutionella krafter leder till att företag antar strategier som skapar legitimitet snarare än att förbättra företagets prestanda. I jakten på denna legitimitet överges egna lösningar vilket leder till att företag blir allt mer lika varandra. Vidare menade Deegan (2023) att så fort aktiviteter eller processer institutionaliseras så uppstår en social acceptans och legitimitet. I de fall då en hög institutionaliseringsgrad uppnås så tas aktiviteterna

för givet och följaktligen blir de svåra att ifrågasätta trots att det kan finnas mer effektiva vägar att gå. Deegan (2023) poängterar också att företag måste ta hänsyn till att tre former av isomorfism för att uppnå och bibehålla sin legitimitet.

3.4.1 Institutionell teori kopplat till dubbel väsentlighetsanalys

Tvingande isomorfism

Med införandet av CSRD kommer dubbel väsentlighetsanalys att bli tvingande från och med 1 juli 2024 (Europeiska kommissionen, 2023a). De företag som omfattas av direktivet kommer således att utsättas för tvingande isomorfism för att leva upp kraven som ställs genom de nya miljöstandarderna. Studier visar att europeiska företag redan idag känner av tvingande krafter för att införa väsentlighetsanalyser (Beske et al., 2020; Dragomir et al., 2024). Beske et al. (2020) studerade 33 tyska börsnoterade företags tillämpning av väsentlighetsanalys mellan år 2014–2017 och fann en ökning av information i företagens rapporter som anses bero på ny nationell reglering. Dragomir et al., (2024) undersökte de 20 största rumänska företagens tillämpning av dubbel väsentlighetsanalys år 2021–2022 och noterade att samtliga företag som ingick i studien uppgav att hållbarhetsinformationen utformades utefter den kommande CSRD-regleringen. Correa-Mejía et al. (2024) ansåg att tvingande reglering var nödvändig för att kunna särskilja på företag som tillämpar dubbel väsentlighetsanalys och lever upp till CSRD:s krav samt på företag som påstår sig utföra dubbel väsentlighetsanalys i syfte att framstå som mer legitima.

Enligt Jebe (2018) utvecklades väsentlighetsbegreppet av regeringar för att fastställa en minimumgräns av information som företag måste avge och därigenom erbjuda investerare väsentlig information inför investeringsbeslut men numera ställer även investerare större krav på väsentlig hållbarhetsinformation. Det beror på att informationen hjälper investerare att: (1) utvärdera företagets förmåga att minska sina kostnader samt att utvärdera deras effektivitet vid eventuell resursbrist eller införandet av hårdare reglering, (2) utvärdera ledningens arbete med riskhantering samt utvärdera risken att företagets tillgångar förloras i värde till följd av negativ konsekventiell påverkan, (3) utvärdera företagets förmåga att tillvara nya möjligheter (Jebe, 2018). Att behovet av en kvalitativ hållbarhetsrapportering är stort och mer aktuellt än någonsin styrks av Florén

(2022) som framhöll att investerare i allt större omfattning använder hållbarhetsinformationen för att göra en riskbedömning men att frånvaron av väsentliga upplysningar gör bedömningen svår. Vidare påpekade Florén (2022) att även *Network for Greening the Financial System* (NGFS) som är ett nätverk skapat av centralbanker numera erkänner förlusten av biologisk mångfald som lika allvarlig som klimatförändringarna. Den tvingande isomorfismen kommer därför även från aktörer som investerare och finansiärer som besitter viktiga resurser och tvingar företagen att ta ansvar för sin konsekventiella påverkan.

Mimetisk isomorfism

Dragomir et al., (2024) påpekade att samtliga företag i deras urval rapporterade enligt GRI:s frivilliga standarder år 2022 men att inga gjorde det år 2015. Alla företag identifierade dessutom miljö och sociala frågor som mest väsentliga rapporteringsämnen vilket författarna ansåg hänga ihop med företagens samarbete med fristående experter och konsulter i syfte att uppnå samma fördelar som deras konkurrenter. Dragomir et al. (2024) tolkade detta som ett resultat av mimetisk isomorfism. Även Correa-Mejía et al. (2024) visade att tidiga utövare av dubbel väsentlighetsanalys i större utsträckning identifierade miljö och sociala frågor som mest väsentliga och påpekade att tidiga utövare spelar stor roll i att institutionalisera nya aktiviteter.

Normativ isomorfism

Den normativa isomorfismen är en följd av samhällets förväntan på att leva upp till ett socialt accepterat beteende (DiMaggio & Powell, 1983). Företag måste således anpassa sig till samhällets förväntningar för att bibehålla stöd och legitimitet även om det innebär att den egna produktiviteten minskar (DiMaggio & Powell, 1983; Deegan, 2023). Då det finns en påtaglig oro för miljön bland allmänheten (Lundqvist & Karlton, 2024) finns det således också en förväntan att företagen ska ta ansvar för sin konsekventiella påverkan. Enligt Wukich et al. (2023) förekommer normativa påtryckningar ofta tillsammans med tvingande påtryckning eftersom de båda återspeglar vad som förväntas av samhället.

3.5 Sammanfattning av teorierna

Intressentteori, legitimitetsteori och institutionell teori är samtliga relevanta teorier för att skapa en mer komplett förståelse för uppsatsens ämne. Medan intressentteorin belyser hur företagets mest väsentliga intressenter och deras behov av information påverkar företagets rapportering ger legitimitetsteorin insikter i vilka aktiviteter som vidtas för att upprätthålla en mer allmän legitimitet i samhället (Deegan, 2023). För att bibehålla legitimiteten krävs också att företag tar hänsyn till de institutionella krafterna som utgörs av tvingande, mimetisk och normativ isomorfism (DiMaggio & Powell, 1983; Deegan, 2023). I denna uppsats förväntas intressentteori bidra med en förståelse för hur intressenter hjälper företag att identifiera väsentliga rapporteringsämnen. Genom kunskapen om väsentliga rapporteringsämnen kan företag vidta väsentliga hållbarhetsåtgärder och uppnå en mer kvalitativ hållbarhetsrapportering för alla aktörer i värdekedjan. Å ena sidan kan det tänkas att legitimitetsteorin kommer att få en minskad framtida roll då minimumgränsen för kravbaserad hållbarhetsrapportering kommer att öka genom CSRD men å andra sidan kommer det kvarstå en frivillig sfär som företag kan nyttja för att ytterligare minska legitimitetsgapet. Med anledning av detta kan legitimitetsteorin bidra till en förståelse av motivationsfaktorerna till företagets tillämpning av de frivilliga standarderna TNFD och GRI. Vidare förväntas institutionell teori framför allt att bidra med insikter gällande hur tvingande isomorfism påverkar företagets tillämpning av dubbel väsentlighetsanalys inför CSRD. Ofta finns en skillnad mellan väsentliga ämnen i olika sektorer (Europeiska unionen, 2022; Gulko & Hyde, 2022; Correa-Mejía et al., 2024) vilket skulle innebära att olika sektorer identifierar olika väsentliga miljörapporteringsämnen. Om sektorerna identifierar samma rapporteringsämnen kan det vara en följd av mimetisk isomorfism. Denna uppsats teoretiska referensram utgörs därmed av intressentteori, legitimitetsteori och institutionell teori.

4. Metod

Kapitel fyra inleds med en presentation av studiens vetenskapliga metod och därefter följer studiens empiriska metod. I dessa avsnitt redogörs för hur studien har genomförts i förhållande till de metoder som varit lämpligast för att besvara forskningsfrågorna. Kapitlet avslutas med diskussion om studiens trovärdighet.

4.1 Vetenskaplig metod

För att tydliggöra studiens tillvägagångssätt presenterar detta kapitel studiens vetenskapliga metod som består av ett interpretivistiskt forskningsparadigm, en kvalitativ forskningsmetod med kvantitativa inslag och en abduktiv forskningsansats. Den vetenskapliga metoden motiveras utifrån relevant litteratur och vidare redogörs för studiens litteratursökning.

4.1.1 Forskningsparadigm

Enligt Denscombe (2019) utgör forskningsparadigmet en guide som beskriver lämpliga tillvägagångssätt i forskningsarbetet. De två traditionella forskningsparadigmen utgörs av det interpretivistiska och det positivistiska paradigmet. Det interpretivistiska forskningsparadigmet ser världen som komplex och föränderlig vilket innebär att det saknas en enda objektiv sanning och att resultaten måste tolkas i förhållande till den sociala kontexten. Det interpretivistiska paradigmet syftar till att utveckla djupare kunskaper och insikter och är därför ett lämpligt tillvägagångssätt vid kvalitativa undersökningar såsom textanalyser. Det positivistiska paradigmet betraktar istället världen ur ett fysiskt perspektiv som innebär att fenomen kan undersökas objektivt oberoende av kontext (Denscombe, 2019).

Syftet med denna uppsats var att undersöka vilka miljörapporteringsämnen som anses väsentliga av de 20 största svenska börsnoterade företagen. Eftersom valet av miljörapporteringsämnen antas påverkas av flera olika faktorer såsom sektorstillhörighet, typ av konsekventiell påverkan samt olika typer av intressenters informationsbehov anses det interpretivistiska paradigmet mest lämpligt för att uppfylla syftet och besvara uppsatsens forskningsfrågor. Anledningen till att det positivistiska forskningsparadigmet inte är förenligt med denna studie är att det

strävar efter objektivitet, generaliserbarhet och kvantifierbarhet, vilket inte ligger inom ramen för en kvalitativ innehållsanalys (Denscombe, 2019).

4.1.2 Forskningsansats

Forskningsansatsen beskriver hur teorin antas i förhållande till den forskning som bedrivs. Bryman och Bell (2017) beskriver deduktiv, induktiv och abduktiv forskningsansats. Den deduktiva ansatsen innebär att hypoteser formuleras utifrån den teoretiska referensramen och används ofta vid kvantitativa forskningsmetoder. Ett vanligt förfarande vid deduktiv ansats är att testa hypoteser genom att inhämta data via observationer. Induktiv forskningsansats utgår istället från det empiriska materialet varpå hypoteser utarbetas från insamlad data och förklaras genom utveckling av teorier som baseras på det som observerats. Den induktiva forskningsansatsen är ofta lämplig vid kvalitativ forskning där empiri är mer komplex och mångfaldig. I vissa fall krävs en kombination av deduktiv och induktiv forskningsansats vilket benämns abduktion. Den abduktiva forskningsansatsen växlar mellan empiri och teori för att hitta preliminära orsaker och samband vilket ger en mer flexibel forskningsprocess (Bryman & Bell 2017).

För att uppfylla denna studies syfte och besvara forskningsfrågorna antogs en abduktiv forskningsansats. Studien genomfördes således både med hjälp av deduktiva och induktiva element. Det deduktiva elementet tillämpades vid utformningen av analysarket genom att intressentteori låg till grund för vad som skulle eftersökas i hållbarhetsrapporterna gällande intressenternas roll för hållbarhetsrapporteringen. I denna studie utformades inga hypoteser men däremot fanns förväntningar på att intressenterna styr vilka miljörapporteringsämnen som anses relevanta. Innehållsanalysen konstruerades därför med element från intressentteori som kombinerades med element från praxis (i.e. explicita ämnen från ESRS E1-E5, GRI, TNFD). Det induktiva elementet tillämpades sedan vid analysen av inhämtad empiri genom att tolka data med hjälp av legitimitetsteori och institutionell teori. Bryman och Bell (2017) påpekade att den induktiva ansatsen mynnar ut i ny teoribildning. I denna uppsats skapades ingen ny teori men däremot resulterade analysen i en utveckling av kunskapen gällande intressentteori specifikt kopplat till dubbel väsentlighetsanalys.

Den abduktiva forskningsansatsen antogs på grund av att det redan fanns en förväntning på att intressenterna spelar roll för hållbarhetsrapporternas innehåll samt för att abduktion öppnar upp för utforskning av trender och mönster i hållbarhetsrapporterna med hjälp av den teoretiska referensramen. Den abduktiva ansatsen bidrog således både med en grund för innehållsanalysen samt en tolkning av empirin vilket resulterade i en utveckling av intressentteorin. Anledningen till att en renodlad deduktiv ansats inte ansågs relevant var att empirin avsågs tolkas i förhållande till den teoretiska referensramen. Utan den teoretiska referensramen skulle det saknas en teoretisk förståelse för motiv och drivkrafter för hållbarhetsrapporteringen. I denna studie ansågs inte heller en renodlad induktiv ansats relevant då det från början fanns en förväntning för att intressenterna spelar en viktig roll för hållbarhetsinformationen. Om intressenterna inte skulle ha inkluderats i analysarket finns en risk att viktig data skulle ha förbisetts. Således kombinerades deduktiv och induktiv ansats för att skapa större flexibilitet genom att växla mellan teori och empiri och på så vis öppna upp för en bredare tolkningsprocess.

4.1.3 Studiens forskningsstrategi och forskningsmetod

Forskningsstrategin kan förklaras som en handlingsplan för att uppfylla studiens syfte medan forskningsmetoden används för att samla empiri (Denscombe, 2019). Utifrån studiens syfte om att undersöka vilka rapporteringsämnen som ansågs väsentliga vid tillämpningen av dubbel väsentlighetsanalys och om det kunde urskiljas några trender mellan år 2022 och 2023 ansågs kvalitativ forskningsstrategi mest lämplig. I denna studie utfördes innehållsanalys av hållbarhetsrapporter för att skapa en förståelse av vilka miljörapporteringsämnen som ansågs väsentliga. Det övervägdes också om intervjuer hade kunnat ge en djupare förståelse för hur företagen identifierar väsentliga rapporteringsämnen men enligt Denscombe (2019) finns nackdelar då metoden är tidskrävande och kan försvåra generalisering av empirin. Även om intervjuer ansågs kunna bidra med ett värdefullt komplement till innehållsanalysen genom förtydligande av vissa aspekter såsom hur väsentliga intressenter valdes ut så valdes intervjuer bort eftersom tiden var begränsad. Dessutom ansågs innehållsanalys av hållbarhetsrapporter kunna bidra med tillräcklig empiri för att uppfylla uppsatsens syfte och besvara forskningsfrågorna.

4.1.4 Litteratursökning

Litteratursökning genomfördes för att hitta relevanta källor som dels gav bättre insyn i ämnet, dels underlättade bedömningen om studiens kunde fylla ett befintligt forskningsgap (Bryman & Bell 2017). Litteratursökning utfördes främst i Högskolan Kristianstads biblioteksdata-baser samt via Google Scholar. Sökorden som användes var: double materiality, materiality assessment, sustainability reporting, CSRD, ESRS, Sweden, Europe, stakeholder theory, legitimacy theory och institutional theory i olika kombinationer. Syftet var att hitta artiklar som berörde dubbel väsentlighet framförallt i svensk men även europeisk kontext. Ytterligare relevanta artiklar har också funnits genom att följa källhänvisningar i de artiklar som varit väsentliga för studiens forskningsfrågor, vilket beskrevs som snöbollsurval av Denscombe (2019). Snöbollsurval är en process där en utvald person hänvisar vidare till en annan person som kan ge fler insikter i ett ämne (Denscombe 2019), vilket blev applicerbart i litteratursökningen då relevanta artiklar innehöll referenser till andra artiklar som berörde samma ämne. Utöver detta bidrog även handledaren med ett par artiklar som ansågs relevanta för studien och dessutom har kurslitteraturen legat till grund för de forskningsstrategier och metoder som studien har tillämpat.

4.2 Empirisk metod

Enligt Denscombe (2019) är kvalitativ innehållsanalys en empirisk metod som används för att kvantifiera innehållet i en text. Metoden är tillämpbar på skrift såväl som på bilder och ljud. I denna uppsats tillämpades kvalitativ innehållsanalys för att kvantifiera texten i urvalets hållbarhetsrapporter för att undersöka vilka miljörapporteringsämnen som har ansetts väsentliga i hållbarhetsrapporterna år 2022 och 2023 med avseende på den dubbla väsentlighetsanalysen samt för att se om det har skett någon förändring mellan de två åren.

4.2.1 Urval

Denna studie baseras på ett urval av de 20 största svenska börsnoterade företagen enligt OMX Stockholm Large Cap och deras hållbarhetsrapporter år 2022–2023. Anledningen till att urvalet begränsades till denna period är att beslutet om CSRD kom år 2022 och således blev det aktuellt med dubbel väsentlighetsanalys först

därefter. Motivering till att urvalet begränsas till 20 företag är dels att studiens tidsbegränsning inte tillät ett större urval, dels gjordes bedömningen att antalet var tillräckligt stort för att kunna uppfylla studiens syfte och besvara studiens forskningsfrågor. Tabell 1 presenterar företagen som ingår i studiens urval. Företagen är rangordnade efter börsvärde och tabellen redovisar även respektive företags sektorstillhörighet enligt OMX Stockholm Large Cap.

Tabell 1.

Sveriges 20 största börsnoterade företag

Företag	Börsvärde (mkr)	Sektor
Astra Zeneca	2 391 050	Hälsovård
ABB	1 001 225	Industri
Atlas copco	907 652	Industri
Investor	826 804	Finans
Volvo	578 995	Industri
Nordea bank	447 839	Finans
EQT	363 562	Finans
Assa Abloy	334 774	Industri
Hexagon	332 368	Teknik
SEB	309 413	Finans
H&M	290 084	Konsumenttjänster
Sandvik	286 376	Industri
Evolution	273 095	Konsumenttjänster
Epiroc	239 947	Industri
Swedbank	235 457	Finans
Sampo	235 092	Finans
Traton	202 750	Industri
Handelsbanken	197 848	Finans
Ericsson	191 962	Telecom
Essity	185 675	Konsumenttjänster

Kommentar: Tabellen presenterar de 20 största svenska börsnoterade företagen och deras sektortillhörighet enligt OMX Stockholm Large Cap. Företagen är rangordnade efter börsvärde.

4.2.2 Innehållsanalys

Denna uppsats söker att förstå vilka ämnen som är väsentliga i nuläget bland Sveriges 20 största börsnoterade företag. Därmed användes en kvalitativ innehållsanalys av bolagens hållbarhetsredovisningar år 2022 och 2023 för att undersöka förekomsten av dubbel väsentlighetsanalys samt identifierade väsentliga miljörapporteringsämnen. Studien tar inte hänsyn till andra krav som ställs genom CSRD och inte heller den dubbla väsentlighetsanalysens kvalitet.

Kvalitativ innehållsanalys är en metod som är återkommande i studier som analyserar innehåll i hållbarhetsrapporter (Fiandrino et al., 2022). Enligt tidigare forskning har studier som specifikt undersökt dubbel väsentlighetsanalys tillämpat kvalitativ innehållsanalys (se bilaga 1; Steenkamp, 2018; Beske et al. 2020; Correa-Mejía et al., 2024; Dragomir et al., 2024). Enligt Denscombe (2019) är den kvalitativa innehållsanalysens styrka att ny forskning kan upprepas och landa i samma resultat, förutsatt att metoden är tydligt utformad och enkel att följa. Risken med metoden är att forskarens intentioner kan riskera att lyfta ut enheter ur dess kontext och på så vis färga resultatet. Dessutom kan det vara svårt att fånga upp underförstådda meningar samt relationer och konsekvenser vilket medför att metoden kan ses som primitiv (Denscombe 2019). Denscombe (2019) menade att hållbarhetsrapporter kan anses vara enkla, direkta och konkreta i sitt innehåll eftersom informationen riktas till en bredare allmänhet. Utifrån dessa förutsättningar kan innehållsanalys vara en lämplig metod för att besvara studiens forskningsfrågor (Denscombe, 2019).

Den empiriska metoden i denna studie är lik den som användes i Steenkamps (2018) studie för att analysera topp tio sydafrikanska företags process för fastställande av väsentlighet och väsentliga rapporteringsämnen. Denna studie är utförd på likande vis men i en svensk kontext och med fokus på det nya EU-direktivet CSRD som börjar gälla 1 juli 2024 (Europeiska unionen, 2022). Steenkamp (2018) beskrev metoden som innehållsanalys av textmaterial, vilket även stämmer överens med den metod som användes i denna studie.

Enligt Denscombe (2019) består kvalitativ innehållsanalys av sex steg; (1) utforma ett lämpligt och motiverat urval, (2) bryt ner texten i delar, meningar, ord eller

stycken, (3) dela in materialet i relevanta kategorier, (4) koda enheter utefter relevanta kategorier, (5) beräkna frekvenser, (6) analysera enheternas frekvens och analysera det framarbetade materialet för att förklara vad som skett och varför.

Innehållsanalysen i denna studie är baserad på Denscombe (2019) men saknar momentet kodning. För att förstå företagens väsentliga prioriteringar har frekvenser beräknats och analyserats genom innehållsanalys. Innehållsanalysen är således kvalitativ men det finns även vissa kvantitativa element då frekvenser av väsentliga intressenter och väsentliga rapporteringsämnen beräknades. Denscombe (2019) beskrev detta som ett vanligt tillvägagångssätt vid kvalitativ innehållsanalys.

Innehållsanalys utfördes på de 20 största svenska börsnoterade företagens hållbarhetsrapporter år 2022 och 2023 (se bilaga 2). För att sortera den stora mängden information som företagen delgav i sina rapporter utfördes innehållsanalysen i tre faser.

Fas 1

Inledningsvis söktes efter information för att avgöra huruvida företagen i studiens urval tillämpade dubbel väsentlighetsanalys eller inte. Informationen söktes i respektive företags hållbarhetsrapport genom att titta i innehållsförteckningen samt genom att använda sökfunktionen Ctrl + F och söka efter följande ord: dubbel väsentlighetsanalys, CSRD, väsentlighetsanalys, väsentlig. Förekomst av dubbel väsentlighetsanalys antecknades som en etta (1) och avsaknad av dubbel väsentlighetsanalys noterades som en nolla (0). Om sökningen visade att företaget tillämpade dubbel väsentlighetsanalys utökades sökningen till att inkludera tillämpning av TNFD och GRI genom att använda sökfunktionen och använda sökorden: TNFD, GRI. De företag som inte tillämpade dubbel väsentlighetsanalys exkluderades från urvalet då de inte längre var relevanta för att besvara uppsatsens forskningsfrågor. Ett exempel på fas 1 illustreras tabell 2. Tabellen visar att ABB:s hållbarhetsrapport år 2023 innehöll dubbel väsentlighetsanalys samt att företaget inte tillämpade TNFD:s ramverk men att GRI:s standarder tillämpades.

Tabell 2.*Exempel fas 1.*

Företag	Dubbel väsentlighetsanalys (nej = 0, ja = 1)	TNFD (nej = 0, ja = 1)	GRI (nej = 0, ja = 1)
ABB 2023	1	0	1

Kommentar: Tabellen visar ett exempel från fas 1. ABB tillämpar dubbel väsentlighetsanalys och GRI:s standarder men inte TNFD.

Fas 2

Den andra fasen i innehållsanalysen syftade till att undersöka huruvida företagen hade involverat sina intressenter för att identifiera väsentliga rapporteringsämnen samt för att undersöka hur många och vilka intressenter som hade identifierats som väsentliga. Undersökningen utfördes genom att använda sökfunktionen Ctrl + F och söka efter följande ord: intressent, intressenter, intressentengagemang. Därefter noterades en etta (1) om företagen involverat intressenter eller nolla (0) om det inte hade gjort det. Det antecknades även vilka intressenter som identifierats väsentliga och frekvensen angavs i en separat kolumn. Ett exempel illustreras i tabell 3. Tabellen visar att Sandvik involverar sina intressenter för att identifiera väsentliga rapporteringsämnen. De anser att kunder, medarbetare och investerare är väsentliga intressenter och frekvensen beräknas till 3.

Tabell 3.*Exempel fas 2*

Företag	Involverar intressenter (nej = 0, ja = 1)	Intressenter	Antal intressenter
Sandvik 2023	1	Kunder, medarbetare, investerare	3

Kommentar: Tabellen visar att Sandvik involverar tre väsentliga intressenter vilka utgörs av kunder, medarbetare och investerare för att identifiera väsentliga rapporteringsämnen.

Fas 3

Fas tre syftade till att undersöka vilka miljörapporteringsämnen som ansågs väsentliga av företagens intressenter. För att snabbare hitta informationen undersöktes om företagen tillhandahöll en väsentlighetsmatris genom att använda sökfunktionen Ctrl + F och söka efter orden: väsentlighetsmatris, matris. Detta syftade endast till att snabbare hitta information om vilka ämnen som identifierades som väsentliga. I de fall som det saknades en väsentlighetsmatris användes sökfunktionen för att söka efter orden: väsentliga ämnen, väsentligt och ESRS. Antal väsentliga miljörapporteringsämne per företag räknades ihop och fördes in i en tabell under respektive miljörapporteringsstandard ESRS E1 – E5. Ett exempel på fas 3 illustreras av tabell 4. Tabellen visar att Swedbanks intressenter identifierar två väsentliga ämnen och att dessa fördelas på ESRS E1 Klimatförändringar och ESRS E4 Biologisk mångfald och ekosystem.

Tabell 4.

Exempel fas 3

Företag	Väsentliga ämnen	ESRS E1	ESRS E2	ESRS E3	ESRS E4	ESRS E5
Swedbank	2	Klimatförändringar	-	-	Biologisk mångfald	-

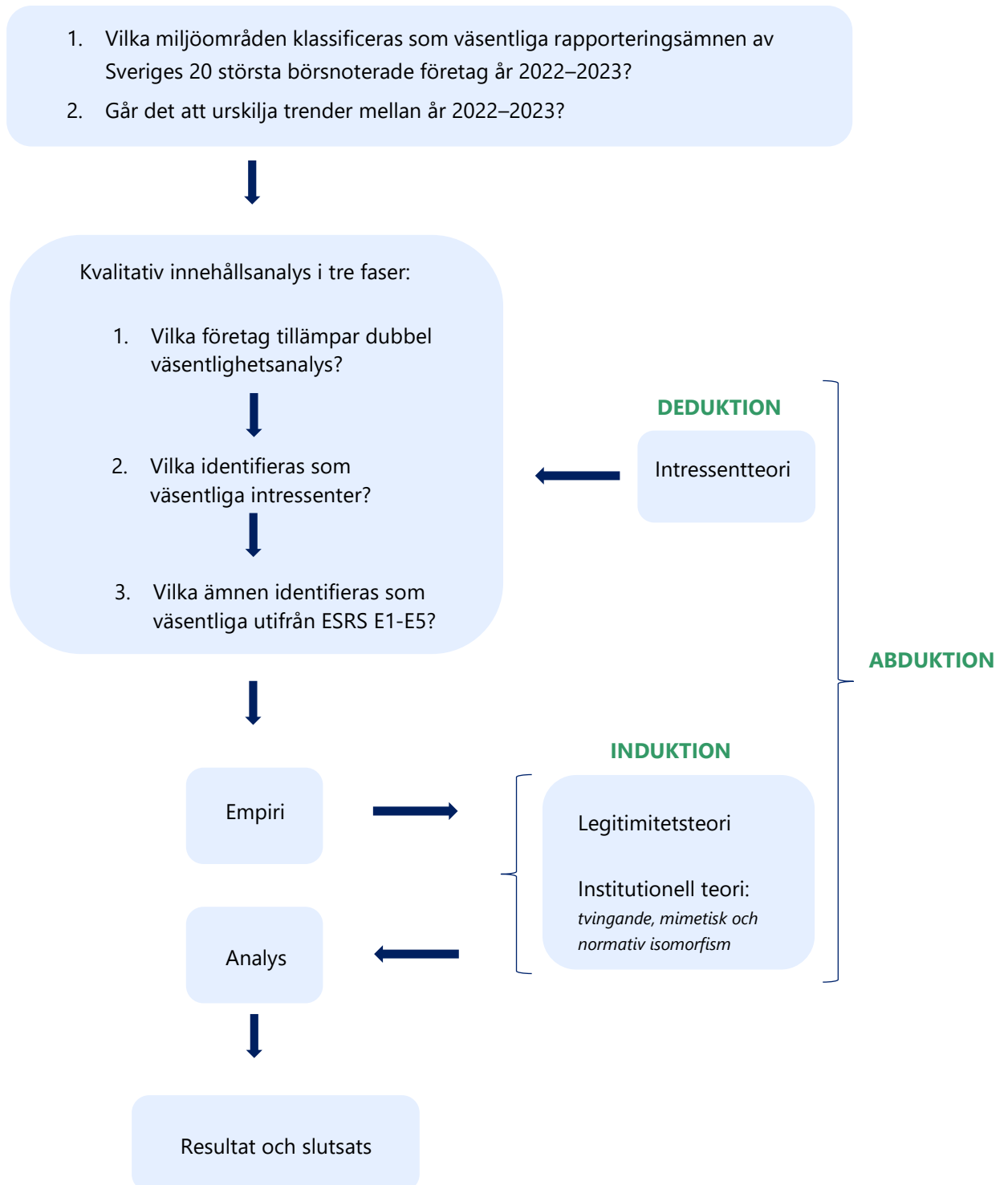
Kommentar: Tabellen visar ett exempel från fas 3. Swedbank identifierar 2 väsentliga rapporteringsämnen som fördelar sig på ESRS E1 Klimatförändringar och ESRS E4 Biologisk mångfald och ekosystem.

4.3 Operationalisering

Operationaliseringen beskriver studiens olika element och syftar till att guida läsaren i hur studien är genomförd. Operationaliseringen berättar vilka metoder som använts och hur dessa kopplas till teorin och de forskningsfrågor som studien söker svar på. Studiens utgångspunkt låg i att undersöka vilka ämnen som företagen identifierar som väsentliga och huruvida hållbarhetsrapporterna har utformats med avseende på dubbel väsentlighetsanalys. Anledningen till att ämnet ansågs intressant var det finns ett forskningsgap eftersom CSRD är ett nytt direktiv som fortfarande är relativt outforskat. Urvalet bestod av de 20 största börsnoterade svenska bolagen.

Metoden som användes är kvalitativ innehållsanalys som tillämpades på urvalets hållbarhetsrapporter år 2022 och 2023 för att finna mönster och trender kopplade till väsentliga miljörapporteringsämnen som identifierats genom tillämpning av dubbel väsentlighetsanalys. För att få förståelse för ämnet underbyggdes studien med tidigare publicerad litteratur som behandlar området. Denna process gav idéer om tillvägagångssätt som inspirerat denna studie. Utifrån efterforskningen av ämnet kunde den teoretiska referensramen utformas, vilket landade i intressentteori, legitimitetsteori och institutionell teori. De tre teorierna bidrog med tre olika perspektiv till studien och på så vis blev förståelsen för de fenomen som undersöktes mer komplett. Intressentteori tillämpades för att få ökad förståelse kring intressenternas roll vid identifiering av väsentliga rapporteringsämnen medan legitimitetsteori tillämpades för att förklara varför företagen redan före lagstadgat krav väljer att rapportera enligt kommande reglering. I takt med att hållbarhetsrapportens utformning blir kravbaserad kan legitimitetsteori anses få en mindre betydande roll men då det återstår en frivillig svär är legitimitetsteori fortsatt relevant för att skapa en förståelse av företagets motivation till den utökade hållbarhetsinformationen. Slutligen tillämpades institutionell teori då den hjälper till att förstå hur den nya regleringen påverkar företagets hållbarhetsrapportering.

Innehållsanalysen utfördes i tre faser. Den första faser bestod av att identifiera vilka standarder som företagen använde i uppförandet av hållbarhetsrapporteringen: dubbel väsentlighetsanalys, TNFD och GRI. I den andra fasen analyserades endast de företag som antagit dubbel väsentlighetsanalys. Fas två undersökte om och vilka intressenter som identifierades som väsentliga och därmed har haft inflytande på företagets miljörapportering. I den tredje och sista fasen i analysarbetet kopplades de ämnen som företagen identifierat som väsentliga till CSRD:s miljöstandarder ESRS E1-E5. Operationalisering bidrar på så vis med att tydliggöra koppling mellan innehållsanalysen, det vill säga den empiriska metoden och teorierna som antagits (se figur 9).

Figur 9.*Studiens operationaliseringsmodell*

Kommentar: Modellen illustrerar studiens kopplingar mellan innehållsanalysen och den teoretiska referensramen som studien utgår från för att kunna besvara forskningsfrågorna.

4.4 Studiens trovärdighet

Lind (2019) beskrev trovärdighet som ett av forskningsarbetets grundelement i metodavsnittet. För att styrka trovärdigheten krävs *reliabilitet*, *validitet* och *överförbarhet*. Reliabilitet innebär att utfallet blir detsamma om studien upprepas av andra forskare. Validitet innebär att empirin faktiskt återspeglar de fenomen som undersökts. Överförbarhet innebär att studiens resultat går att generalisera och applicera på liknande forskningsfrågor (Lind, 2019). Då hållbarhetsrapporterna har publicerats för allmänheten att ta del av anses kravet om trovärdighet uppfyllt. Däremot finns risk att forskarna missade viktiga aspekter då innehållsanalysen utfördes genom sökning av enskilda ord och begrepp. Det finns också en risk att tolkningen av empirin färgades av skribenternas erfarenheter och övertygelser, vilket Lind (2019) benämnde som en nackdel med kvalitativ innehållsanalys.

För att öka trovärdigheten utförde båda författarna innehållsanalysen individuellt enligt ett komplett analysark i Excel. Därefter jämfördes resultaten genom gemensam diskussion och utvärdering. Enligt Lind (2019) anses detta tillvägagångssätt ge ett mer trovärdigt resultat eftersom innehållsanalysen kontrolleras i flera steg. För att ytterligare öka trovärdigheten presenterades de steg som innehållsanalysen innehöll med hjälp av ett analysark i Excel. Denna tydlighet var också fördelaktig för att kunna gå tillbaka och kontrollera resultaten på nytt i de fall som det fanns behov och för att kunna visa att innehållsanalysen utförts systematiskt och säkerställa att viktiga aspekter inte hade missats.

4.5 Etiska överväganden

Enligt Lind (2019) har Sverige utformat en särskild etisk prövningslag som skyddar enskildas integritet så som personuppgifter. Övriga aspekter som ska tas hänsyn till är plagiat, frivillighet, konfidentialitet och anonymitet. Då hållbarhetsinformationen är offentligt publicerad ansågs frivillighet vara uppfyllt. Konfidentialitet och anonymitet ansågs vara en ickefråga. Den enda fråga som var aktuell att ta etisk hänsyn till i denna studie är förbudet mot plagiat vilket sågs som en självklarhet.

5. Empiri

Det femte kapitlet presenterar resultatet från innehållsanalysen av de 20 största svenska börsnoterade företagens hållbarhetsrapporter. Inledningsvis ges en överblick av företagens tillämpning av hållbarhetsstandarder. Därefter följer en presentation av företagens väsentliga intressenter och avslutningsvis ges en presentation av väsentliga rapporteringsämnen per företag respektive per sektor.

5.1 Inledande data

Innehållsanalysen visar att företagen som ingick i studiens urval utför dubbel väsentlighetsanalys både år 2022 och år 2023. En del av företagen som tillämpar dubbel väsentlighetsanalys tillämpar även de frivilliga rapporteringsstandarderna TNFD och GRI. En överblick presenteras i tabell 5.

Tabell 5.

Överblick av företagens tillämpning av dubbel väsentlighetsanalys samt frivilliga standarder år 2022 och 2023

	Dubbel väsentlighets- analys enligt CSRD	Dubbel väsentlighets- analys enligt GRI	Rapporterar enligt TNFD:s standarder	Rapporterar enligt GRI:s standarder
År 2022				
Essity		1		1
År 2023				
ABB	1	1		1
Volvo	1		1	1
Hexagon	1			1
H&M	1	1		1
Sandvik	1	1		1
Epiroc	1			1
Swedbank	1		1	1
Essity	1			1
Totalt	8	3	2	9

Kommentar: År 2022 utförde Essity dubbel väsentlighetsanalys enligt GRI:s riktlinjer. Alla företag som tillämpade dubbel väsentlighetsanalys år 2023 följde CSRD:s reglering. ABB, H&M och Sandvik tillämpade dubbel väsentlighetsanalys både enligt CSRD och GRI.

Utifrån urvalet var det endast Essity som tillämpade dubbel väsentlighetsanalys år 2022. Essity rangordnar rapporteringsämnena som intressenterna finner väsentliga och plottar dessa i en väsentlighetsmatris där den ena axeln utgörs av ämnen som har betydelse för företagets affärsstrategi och den andra axeln av ämnen som har betydelse för intressenterna. Essity nämner inte CSRD i rapporten utan anger att rapporteringen utförts i enlighet med GRI:s standarder. År 2023 ökade antalet företag som rapporterar enligt dubbel väsentlighetsanalys till åtta av 20 företag. I flera fall tillämpas väsentlighetsanalysen både i enlighet med CSRD och GRI, vilket gäller för ABB, H&M och Sandvik. ABB skiljer sig från de övriga företagen genom att ange att väsentlighetsanalysen utförts i enlighet med samtliga rapporteringsstandarder som företaget tillämpar. Det inkluderar CSRD, GRI, *Swiss*

Code of Obligations, Integrated Reporting Framework (IR), International Financial Reporting Standards (IFRS), SASB och Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD). Samtliga företag delgav risker, möjligheter och konsekvenser som identifierats i deras värdekedjor.

Resultatet visar att endast Volvo och Swedbank rapporterade enligt TNFD år 2023. Eftersom TNFD:s ramverk publicerades i september år 2023 var det inte väntat att få några resultat år 2022. Däremot tillämpade samtliga företag GRI:s standarder både år 2022 och 2023. De flesta företag anger att de har rapporterat enligt GRI under ett flertal år men för Hexagon är GRI:s rapporteringsstandarder nya sedan rapporteringsåret 2023.

Totalt angav sju företag, som ännu inte hade börjat rapportera enligt CSRD:s nya krav om dubbel väsentlighet år 2023, att arbetet hade påbörjats i syfte att uppnå kraven inför kommande rapporteringsår.

5.1.1 Väsentliga intressenter

Enligt CSRD måste företag identifiera sina mest väsentliga intressenter, vilket uppfylls av alla företag. Kunder och anställda identifieras som väsentliga intressenter av samtliga företag både år 2022 och 2023. Därefter är de vanligast förekommande intressenterna samhälle (8/9), investerare (8/9), ägare och banker (8/9) samt leverantörer (6/9). En sammanställning av identifierade väsentliga intressenter kan överblickas i tabell 6.

Tabell 6.*Sammanställning av respektive företags väsentliga intressenter*

	Väsentliga intressenter	Antal
År 2022		
Essity	Aktieägare, kunder, leverantörer, kreditgivare, samhällen, medarbetare	6
År 2023		
ABB	Samarbetspartners, kunder, anställda, regering, civilsamhälle, investerare, leverantörer	8
Volvo	Akademien, myndigheter, politiker och regeringar, samhälle, kunder, återförsäljare, branschföreningar, investerare och banker, media, icke-statliga organisationer, leverantörer, anställda, fackliga representanter	13
Hexagon	Samhälle, medarbetare, kunder, leverantörer, investerare, tillsynsmyndigheter	6
H&M	Kunder, medarbetare, leverantörer, samhällen, affärspartners, experter och innovatörer, icke-statliga myndigheter och opinionsbildare, investerare, beslutsfattare, media	10
Sandvik	Kunder, medarbetare, investerare	3
Epiroc	Kunder, medarbetare, investerare, affärspartners, samhällen	5
Swedbank	Kunder, medarbetare, ägare och investerare, samhälle och omvärld	4
Essity	Kunder, konsumenter, aktieägare, leverantörer, myndigheter och beslutsfattare, medarbetare och deras familjer, samhällen	7

Kommentar: Samtliga företag som tillämpar dubbel väsentlighetsanalys identifierar väsentliga intressenter. Antalet varierar mellan 3 och 13 intressenter per företag.

5.2 Väsentliga ämnen per företag

Samtliga företag som utför dubbel väsentlighetsanalys identifierar väsentliga rapporteringsämnen som faller in under minst en av miljöstandarderna ESRS E1 - E5, vilket presenteras i tabell 7. Rapporteringsämnen som berör ESRS E1 Klimatförändringar identifieras oftast som väsentliga (8/9). Därefter följer rapporteringsämnen som faller in under ESRS E5 Resursanvändning och cirkulär ekonomi (7/9), ESRS E4 Biologisk mångfald och ekosystem (6/9), ESRS E3 Vatten och marina resurser (5/9) samt ESRS E2 Föroreningar (4/9).

Tabell 7.

Sammanställning av väsentliga rapporteringsämnen år 2022 och 2023 fördelat per år och företag

	ESRS E1 Klimatförändringar	ESRS E2 Förorening	ESRS E3 Vatten och marina resurser	ESRS E4 Biologisk mångfald och ekosystem	ESRS E5 Resursanvändning och cirkulär ekonomi
År 2022					
Essity	1		1	1	1
År 2023					
ABB	1				1
Volvo	1	1	1	1	1
Hexagon	1				
H&M	1		1	1	1
Sandvik	1	1	1	1	1
Epiroc		1			1
Swedbank	1			1	
Essity	1	1	1	1	1
Totalt	8	4	5	6	7

Kommentar: Tre av åtta företag identifierar väsentliga rapporteringsämnen som faller in under samtliga miljöstandarder år 2023. Hexagon identifierar endast ett väsentligt rapporteringsämne vilket utgörs av ESRS E1 Klimatförändringar.

Det övergripande resultatet visar att företagen använder olika begrepp för ämnen som faller in under samma miljöstandard. Som exempel kan nämnas att ämnen som faller in under ESRS E1 benämns klimatförändringar, klimat, klimatåtgärder, extrema väderförhållanden samt anpassning, begränsning och energi. Dessutom

vidtas varierande åtgärder för att motverka klimatförändringarna. Alla företag förutom Swedbank anger att de på något vis främjar användningen av förnybar energi och elektrifiering för att minska koldioxidutsläppen. Swedbank anger istället att klimatriskerna hanteras genom att ställa krav vid investering och finansiering för att styra finansiella medel till hållbara verksamheter.

I vissa fall noteras också att informationen som tillhandahålls lätt kan missförstås. Som exempel kan nämnas att Hexagon ger en överblick av sin väsentlighetsanalys och listar åtta identifierade ämnen som anses vara väsentliga ur miljöperspektiv och inkluderar dessa i en väsentlighetsmatris. Inledningsvis verkar samtliga ämnen vara väsentliga men på följande sida anges att endast klimatförändringar är väsentligt.

Resultatet visar också att flera rapporteringsämnen är sammankopplade med varandra och berör flera olika miljöstandarder. Exempelvis anger Volvo en ambition om att minska företagets avfall genom att återvinna mer (ESRS E5) eftersom avfall från koppargruvor leder till föroreningar (ESRS E2) som har en negativ påverkan för den biologiska mångfalden (ESRS E4). Även vid rapportering om cirkulär ekonomi (ESRS E5) anges åtgärder för att minska vattenförbrukning (ESRS E3) för att på så vis undvika negativ påverkan på den biologiska mångfalden (ESRS E4). Liknande och i vissa fall upprepande information återkommer på flera ställen i Volvos hållbarhetsrapport. Denna typ av sammankoppling av olika miljöstandarder och upprepning av information är återkommande i flera företags rapporter. Som exempel kan nämnas att ABB kopplar samman cirkularitet med minskad förorening till vatten och luft. Även Essity kopplar samman klimatförändringar med förlust av biologisk mångfald samt vattenresurser med avfall och föroreningar. Dessutom noteras det att även rapporteringsämnen som faller utanför miljöstandarderna kan vara av relevans för de miljöåtgärder som vidtas. År 2022 identifierar Essity innovation som ett väsentligt rapporteringsämne och förklarar att ”Av de innovationer som lanserades under 2022 medförde 68 procent sociala och/eller miljömässiga förbättringar” (Essity, 2022 s. 17).

Det finns också en skillnad i hur företagen redovisar sin påverkan. Alla företag anger jämförande siffror mellan åtminstone år 2022 och 2023. Volvo redovisar den procentuella påverkan per producerad bil inom respektive rapporteringsämne. Essity delger istället den procentuella påverkan i respektive del av värdekedjan. H&M redovisar i sin tur endast var i värdekedjan respektive ämne är mer eller mindre väsentligt genom att gradera påverkan som obefintlig, låg, medel, hög eller kritisk.

Utöver ämnen som berör miljö identifieras flera övriga väsentliga rapporteringsämnen hos företagen. Även dessa benämns på olika vis men de allra flesta berör den egna arbetskraften (29) vilket följs av mänskliga rättigheter (19), etik (10) och datasäkerhet (6).

5.3 Väsentliga ämnen per sektor

De företag som utförde dubbel väsentlighetsanalys tillhör fyra sektorer: finans, industri, konsumenttjänster och teknik. Samtliga sektorer identifierar miljöfrågor som väsentliga men i tekniksektorn anses endast klimatförändringar vara väsentligt och i finanssektorn identifieras endast klimatförändringar samt biologisk mångfald och ekosystem som väsentliga rapporteringsämnen. Övriga sektorer identifierar väsentliga rapporteringsämnen som faller in under alla miljöstandarder; ESRS E1 - E5. Resultatet visar att mest förekommande väsentligt rapporteringsämne är klimatförändringar följt av biologisk mångfald och ekosystem. En sammanställning av väsentliga ämnen per år och sektor presenteras i tabell 8.

Tabell 8.

Sammanställning av väsentliga rapporteringsämnen år 2023 fördelat per sektor

Sektor (antal företag)	ESRS E1 Klimatförändringar	ESRS E2 Förorening	ESRS E3 Vatten och marina resurser	ESRS E4 Biologisk mångfald och ekosystem	ESRS E5 Resursanvändning och cirkulär ekonomi
År 2022					
Konsumenttjänster (1)	1		1	1	1
År 2023					
Finans (1)	1			1	
Industri (4)	1	1	1	1	1
Konsumenttjänster (2)	1	1	1	1	1
Teknik (1)	1				
Totalt	5	2	3	4	3

Kommentar: År 2022 representeras endast av sektorn konsumenttjänster vilket identifierar väsentliga rapporteringsämnen som faller in under miljöstandarderna ESRS E1, E3, E4 och E5. År 2023 representeras av samtliga sektorer som de 20 största svenska börsnoterade företagen ingår i. Sektorn konsumenttjänster och industrisektorn identifierar väsentliga rapporteringsämnen som faller in under samtliga miljöstandarder.

6. Analys

Det sjätte kapitlet innehåller en presentation av utvecklingen av väsentlighetsanalysen samt en beskrivning av väsentliga rapporteringsämnen år 2022 och 2023. I kapitlets sista del analyseras studiens resultat kopplat till studiens teoretiska referensram.

6.1 Utvecklingen av väsentlighetsanalys

I syfte att möjliggöra en mer holistisk rapportering har EU antagit CSRD som kräver dubbel väsentlighetsanalys och träder i kraft 1 juli år 2024 (Europeiska unionen, 2022). Det innebär att hållbarhetsrapporterna som analyserats i denna uppsats ännu inte omfattas av direktivet och att tillämpningen av dubbel väsentlighetsanalys har skett på frivillig basis. Konceptet dubbel väsentlighetsanalys har också antagits av GRI (Adams et al., 2021) men förblir fortsatt frivilligt. Till följd av komplexiteten i dubbel väsentlighetsanalys har de fåtal studier som publicerats i ämnet visat att företag anser det vara praktiskt svårt (Dragomir et al., (2024), att väsentlighetsbegreppet tolkas på olika vis (Steenkamp, 2018; Jørgensen et al., 2022) och att företag sällan är transparenta med hur den dubbla väsentlighetsanalysen har utförts (Beske et al., 2020).

Innehållsanalysen visade att de flesta företag utför olika typer av intressentengagemang för att identifiera intressenternas informationsbehov men det saknades dels information om hur intressentengagemangen utvärderas, dels hur intressenternas behov prioriterades. Sammantaget var det svårt att få en förståelse för hur intressenterna påverkade de väsentliga rapporteringsämnena. Dessutom utformade företagen rapporterna och benämnde ämnena på olika vis. Detta kan bero på att företagen ännu saknar tillräcklig praktisk kunskap (Dragomir et al, 2024) men ännu finns en viss flexibilitet i rapporteringen till följd av den frivilliga komponenten (Wolniak & Habek, 2013). Således ges företagen utrymme att skapa innehåll som bättre stämmer överens med deras strategi (Beske et al., 2020; Gulko & Hyde, 2022). Resultatet kan också tyda på att det finns ett verkligt behov av mer standardisering och vägledning vilket TNFD (2023) syftar till att uppfylla gällande naturrelaterade risker.

Av de företag som tillämpar dubbel väsentlighetsanalys var det endast Volvo och Swedbank som tillämpade TNFD:s ramverk vilket kan förklaras av att rekommendationerna blev klara först i september år 2023 (TNFD, 2023). Däremot har de flesta företag tillämpat GRI:s standarder under flera år. Då även GRI främjar dubbel väsentlighetsanalys (Adams et al., 2021) är det möjligt att de tillämpande företagen har hunnit få resurskrävande processer på plats (Baumüller & Sopp, 2022) vilket kan ge dem en fördel inför anpassningen till CSRD. Ett undantag utgörs av Hexagon som började tillämpa GRI:s standarder år 2023. Detta kan förklara varför det var svårt att tyda Hexagons information gällande väsentliga rapporteringsämnen. Hexagon förtydligade dock att skillnaden i vilka ämnen som ansågs väsentliga av dess intressenter och av företaget självt beror på att parterna har tillämpat olika tidsperspektiv. Ett längre tidsperspektiv är dock nödvändigt för att förstå hur värde skapas, vilken riktning företaget ska ta och vilka strategier som krävs (Steenkamp, 2018).

6.2 Väsentliga rapporteringsämnen år 2022

Bland de 20 företag som analyserades var det bara Essity som tillämpade dubbel väsentlighetsanalys år 2022. De väsentliga ämnena som identifierades kopplades till ESRS E1 och E3-E5 (se tabell 9).

Tabell 9.

Väsentliga rapporteringsämnen enligt Essitys år 2022

	Kvalitativa exempel från innehållsanalys
ESRS E1 Klimatförändringar	Essity arbetar för att minska klimatförändringarna genom förebyggande arbete i form av certifierade miljöledningssystem, miljöriskundersökningar i samband med förvärv samt saneringsprojekt vid nedläggning av anläggningar.
ESRS E3 Vatten och marina resurser	För att möta högre krav på kvaliteten på vatten som släpps ut investerar Essity i ny vattenreningsteknik och arbetat aktivt för att minska mängden vatten som används och nivån av suspenderade ämnen och organiskt innehåll.
ESRS E4 Biologisk mångfald och ekosystem	Essitys påverkan på skogens biologiska mångfald sker främst genom användningen av träbaserad färskfiber. Ansvarsfulla inköp och ett ansvarsfullt skogsbruk är centrala för Essitys hållbarhetsstrategi.
ESRS E5 Resursanvändning och cirkulär ekonomi	2021 inledde Essity storskalig mjukpapperstillverkning baserad på massa av halm i vilket är en restprodukt från jordbruket.

Kommentar: Tabellen visar kortfattade exempel på Essitys rapportering gällande ESRS E1, E3, E4 och E5 år 2022. Informationen är hämtad från Essitys hållbarhetsrapport år 2022.

Enligt Essity prioriterade intressenterna klimatförändringar högst. Informationen gällande klimatförändringarna var dock utspridd i skilda delar av hållbarhetsrapporten och blandades ofta samman med annan information vilket försvårade förståelsen av företagets bidrag för att motverka klimatförändringarna.

6.3 Väsentliga rapporteringsämnen år 2023

År 2023 ökade antalet företag som utför dubbel väsentlighetsanalys till åtta företag. En överblick av väsentliga rapporteringsämnen per företag och miljöstandard presenteras i tabell 10.

Tabell 10.

Väsentliga rapporteringsämnen år 2023

	ESRS E1	ESRS E2	ESRS E3	ESRS E4	ESRS E5
	Klimatförändringar	Föroreningar	Vatten och marina resurser	Biologisk mångfald och ekosystem	Resursanvändning och cirkulär ekonomi
ABB	1				1
Volvo	1	1	1	1	1
Hexagon	1				
H&M	1		1	1	1
Sandvik	1	1	1	1	1
Epiroc		1			1
Swedbank	1			1	
Essity	1	1	1	1	1
Totalt	7	4	4	5	6

Kommentar: Tabellen visar en sammanställning av antal företag som identifierar väsentliga rapporteringsämnen inom respektive miljöstandard.

Även år 2023 var klimatförändringar det rapporteringsämne som engagerade flest företag (7/8). De flesta företag fokuserade på att reducera utsläppen av växthusgaser genom att övergå till olika förnybara energikällor. Kvalitativa exempel från företagens rapportering gällande klimatförändringar presenteras i tabell 11.

Tabell 11.

ESRS E1 Klimatförändringar

Företag	Kvalitativa exempel från innehållsanalys
ABB	I syfte att reducera utsläpp av växthusgaser övergår företaget till förnybar energi med särskilt fokus på förnybar elektricitet och investerar i värmepumpar och solenergisystem på alla anläggningar.
Volvo	Volvo vidtar åtgärder för att minska utsläppen av växthusgaser genom hela värdekedjan. Fokusområdena är övergång till ren eldrift samt minskade utsläpp från material och operationell drift.
Hexagon	Företaget arbetar för att minska utsläppen av växthusgaser och för att minska belastningen på vatten- och luftkvaliteten i egen verksamhet och genom hela leverantörskedjan. Miljökriterier har införts i produktdesignprocessen.
H&M	H&M genomför olika projekt för att öka energieffektiviseringen. Ett exempel är ersättning av belysning till energieffektiva LED-lampor i samtliga butiker.
Sandvik	Företaget arbetar för att minska utsläpp av växthusgaser. Ett exempel utgörs av återvinning av gamla skär vilket reducerar energianvändningen och koldioxidutsläppen.
Swedbank	Företaget ställer krav vid investering och finansiering för att styra finansiella medel till aktörer som arbetar för att minska koldioxidutsläppen.
Essity	Essity arbetar för att minska klimatförändringarna genom förebyggande arbete i form av certifierade miljöledningssystem, miljöriskundersökningar i samband med förvärv samt saneringsprojekt vid nedläggning av anläggningar.

Kommentar: Tabellen visar kortfattade exempel på företagens rapportering gällande ESRS E1 Klimatförändringar år 2023. Informationen är hämtad från respektive företags års- och hållbarhetsrapport.

ESRS E2 Föroreningar ansågs vara väsentligt av fyra företag (se tabell 12). Företagen arbetade bland annat med att reducera sitt avfall, öka andelen återvunnet material samt att utveckla nya innovationer.

Tabell 12.

ESRS E2 Förorening

Företag	Kvalitativa exempel från innehållsanalys
Volvo	Företaget försöker minska sitt avfall och återvinna så mycket som möjligt. Företaget vill minimera användningen av primära resurser och arbetar för att öka mängden återvunna material genom hela värdekedjan.
Sandvik	Sandvik använder sig av innovationer såsom digital respektive additiv tillverkning för att minska avfallet.
Epiroc	Företaget har infört rutiner för bedömning och godkännande inför inköp av nya kemikalier. Det utförs även inventering och registrering av de kemikalier som hanteras inom produktionen.
Essity	Företaget avser minska plaster i produkter och förpackningar genom att ersätta primär fossilbaserad plast med förnybara eller återvunna material samt genom att lansera återanvändbara produkter.

Kommentar: Tabellen visar kortfattade exempel på företagens rapportering gällande ESRS E2 Föroreningar år 2023. Informationen är hämtad från respektive företags års- och hållbarhetsrapport.

ESRS E3 Vatten och marina resurser ansågs vara väsentligt av fyra företag (se tabell 13). Företagen arbetade bland annat med att minska sina vattenuttag och effektivisera sina processer.

Tabell 13.

ESRS E3 Vatten och marina resurser

Företag	Kvalitativa exempel från innehållsanalys
Volvo	Volvo effektiviserar sina processer för att minska vattenanvändningen i den egna verksamheten och genom hela värdekedjan.
H&M	H&M-gruppen har en vattenstrategi som stödjer affärspartners att införa vattensnål teknik. Företaget testar en ny innovation som helt kommer att ta bort vatten vid infärgning av textil.
Sandvik	Sandvik övervakar vattenanvändningen noggrant och försöker minimera sitt vattenuttag genom att låta process- och kylvatten cirkulera i produktionsprocessen. Vatten renas innan det lämnar företagets anläggningar.
Essity	Företaget minskar sitt vattenuttag genom att låta det cirkulera flera gånger i produktionsprocessen och därigenom minska vattenuttaget. Essity installerar också teknik för att rena avloppsvattnet enligt lagstadgade krav.

Kommentar: Tabellen visar kortfattade exempel på företagens rapportering gällande ESRS E3 Vatten och marina resurser år 2023. Informationen är hämtad från respektive företags års- och hållbarhetsrapport.

ESRS E4 Biologisk mångfald och ekosystem ansågs vara väsentligt av fem företag (se tabell 14) vilket innebär att ESRS E4 var den tredje mest prioriterade miljöstandard. Då naturrelaterade risker utgör ett globalt hot (TNFD, u.å.a) ställer intressenter i allt större utsträckning företag till svars för deras konsekventiell påverkan (Fiandrino et al., 2022; Lundqvist & Karlton, 2024). Volvo var det enda företag som angav att det, med hjälp av TNFD, har upprättats en baslinje för företagets påverkan på den biologiska mångfalden och antagits mål för att minska företagets påverkan. Även Swedbank tillämpade TNFD:s ramverk men angav att det kvarstår utmaningar i att identifiera, mäta och följa upp naturrelaterade risker till följd av att utlåning sker i olika sektorer på olika geografiska platser.

Tabell 14.*ESRS E4 Biologisk mångfald och ekosystem*

Företag	Kvalitativa exempel från innehållsanalys
Volvo	Under 2023 har företaget upprättat en baslinje för påverkan på biologisk mångfald och satt upp mål om att minska påverkan genom hela värdekedjan. Volvo försöker minska sin påverkan genom att öka användningen av återvunna material, såsom koppar vars gruvdrift utgör en risk. Volvo följer och utvärderar rekommendationer från TNFD för ytterligare framtida anpassning.
H&M	Företaget arbetar för att alla produkter ska bestå av 100 % trä eller träbaserade material samt att förpackningar ska tillverkas av återvunnet material eller komma från FSC-certifierade källor för att reducera påverkan på biologisk mångfald.
Sandvik	Sandvik har inlett en förstudie för få en bättre förståelse för dess egna samt strategiska leverantörers påverkan på den biologiska mångfalden. Baserat på resultaten kommer en handlingsplan att utvecklas.
Swedbank	Arbetet med TNFD har visat att det fortfarande finns brister i viktig data för analys vid utlåning. En annan utmaning är bankens exponering mot många olika sektorer och geografiska platser, vilket gör det svårt att identifiera, mäta och följa upp påverkan på biologisk mångfald.
Essity	Essity använder 98% FSC- eller PEFC-certifierade färskfiber för att säkerställa hållbara inköp och förhindra avskogning samt främja den biologiska mångfalden.

Kommentar: Tabellen visar kortfattade exempel på företagens rapportering gällande ESRS E4 Biologisk mångfald och ekosystem år 2023. Informationen är hämtad från respektive företags års- och hållbarhetsrapport.

ESRS E5 Resursanvändning och cirkulär ekonomi ansågs vara väsentligt av sex företag vilket innebär att ämnet var det näst mest prioriterade i urvalet (se tabell 15). Företagens rapportering visar en hög ambition gällande resursanvändning. En del företag utvecklar produkter med längre livslängd och enklare demontering för återbruk eller återvinning medan andra företag köper tillbaka begagnade produkter från sina kunder för att återvinna resurser. Volvo avsåg att minska avfallet helt och dessutom frikoppla den ekonomiska tillväxten från primär resursanvändning för att istället generera mer cirkulära intäkter. Andra företag arbetade med AI eller med utveckling av nya innovationer för att minska resursanvändningen.

Tabell 15.*ESRS E5 Resursanvändning och cirkulär ekonomi*

Företag	Kvalitativa exempel från innehållsanalys
ABB	Företaget utvecklar produkter som är mer hållbara över tid och som sedan lättare kan återbrukas eller återvinnas. ABB reducerar sitt avfall genom att effektivisera sina processer och genom att använda mer återvunna material. Företaget samarbetar med andra aktörer för att främja cirkularitet genom hela värdekedjan.
Volvo	Företaget lägger stort fokus på materialval och återvinning och vill minska sitt avfall genom att eliminera det helt. Volvo omprövar sin resursanvändning och arbetar för att främja cirkularitet i hela värdekedjan. Företaget avser frikoppla ekonomisk tillväxt från primär resursanvändning och generera mer cirkulära intäkter.
H&M	H&M använder AI för att optimera utbudet gentemot kundernas efterfrågan. Ambitionen är att övergå till ett cirkulärt ekosystem i hela värdekedjan och arbetar bland annat med plattformar för secondhandprodukter och kreativt återbruk såsom upcycling.
Sandvik	Sandvik strävar efter 90% cirkularitet och förväntar sig detsamma från sina största leverantörer. Företaget köper tillbaka begagnade verktyg från sina kunder och återanvänder dem i tillverkningen av nya. I länder med sämre system för avfallshantering försöker Sandvik hitta alternativ till deponi.
Epiroc	Epiroc designar sina produkter med cirkularitet som utgångspunkt. De ska ha hög hållbarhet, förlängd livslängd och enkel demontering för att minimera användningen av resurser. Företaget tillhandahåller även renoveringslösningar.
Essity	Essity samarbetar med användare av deras produkter för att skapa förståelse för hur avfall kan undvikas. Företaget investerar i innovativ teknik och har infört strategin ”Minska, återanvänd och återvinn”.

Kommentar: Tabellen visar kortfattade exempel på företagens rapportering gällande ESRS E5 Resursanvändning och cirkulär ekonomi år 2023. Informationen är hämtad från respektive företags års- och hållbarhetsrapport.

Sammanfattningsvis visade resultatet att tre företag: Volvo, Sandvik och Essity identifierade väsentliga rapporteringsämnen inom alla fem miljöstandarder. Företagen tillhör två olika sektorer och identifierade ett varierande antal intressenter enligt tabell 16.

Tabell 16.

Företag som identifierar samtliga miljöstandarder som väsentliga

Företag	Sektor	Väsentliga intressenter	Antal
Volvo	Industri	Akademien, myndigheter, politiker och regeringar, samhälle, kunder, återförsäljare, branschföreningar, investerare och banker, media, icke-statliga organisationer, leverantörer, anställda, fackliga representanter	13
Sandvik	Industri	Kunder, medarbetare och investerare	3
Essity	Konsument-tjänster	Kunder, konsumenter, aktieägare, leverantörer, myndigheter och beslutsfattare, medarbetare och deras familjer, samhällen	7

Kommentar: Tabellen visar sammansättningen och antalet intressenter hos Volvo, Sandvik och Essity.

Det enda som dessa tre företag har gemensamt är att samtliga identifierar kunder, medarbetare och investerare som väsentliga intressenter. Enligt Gulko & Hyde (2022) kunde det förväntas att företag som verkar inom sektorer med stor potentiell miljöpåverkan, såsom kemikalie- och oljebolag, rapporterar mer än övriga företag för att visa att de tar sitt miljömässiga ansvar. Varken Volvo, Sandvik och Essity kan anses tillhöra en sektor med särskild stor miljöpåverkan men på grund av deras storlek kan de vara mer utsatta för intressenters granskning (Beske et al., 2020).

Resultatet visade att ESRS E5 är den miljöstandard som ledde till flest konkreta åtgärder och som företagen strävade efter samma engagemang genom hela värdekedjan. Volvo utmärkte sig gentemot övriga företag i urvalet dels genom sin ambition om att minska den konsekventiella påverkan genom hela värdekedjan gällande alla fem miljöstandarder, dels genom en strategisk ambition om övergång till ekonomisk tillväxt från cirkulära resurser.

6.4 Institutionella perspektivet

DiMaggio & Powell (1983) noterade att nystartade bolag inledningsvis uppvisar en påtaglig diversitet i form och aktiviteter men att de blir allt mer lika varandra i takt med att de etableras på marknaden. Enligt författarna uppstår denna homogenitet till följd av institutionella krafter vilka kan delas in i tvingande, mimetiska och normativa. Dessa krafter etablerar så småningom en struktur som även nya aktörer

fortsättningsvis måste anpassa sig till (DiMaggio & Powell, 1983). Då denna studies urval består av de 20 största börsnoterade företagen i Sverige kan det konstateras att företagen är väl etablerade på marknaden och att institutionell teori därför är relevant för att skapa en förståelse av företagens aktiviteter.

Tvingande isomorfism

Flera av företagen i urvalet angav att övergången till dubbel väsentlighetsanalys beror på ny lagstiftning vilket också tidigare har noterats i andra studier (Beske et al., 2020). Enligt Deegan (2023) kunde tvingande isomorfism även uppstå till följd av påtryckningar från betydelsefulla aktörer som besitter viktiga resurser. En sådan typ av aktör utgörs av investerare som på den senaste tiden har börjat efterfråga allt mer kvalitativ hållbarhetsinformation (Jebe, 2018; Deegan, 2023) för att kunna ta välgrundade investeringsbeslut (Florén, 2022) och möjliggöra en högre avkastning (Coelho et al., 2023). Detta avspeglas också hos Swedbank som i rollen som finansiär uppfyller sina egna miljömål genom att ställa samma krav på sina kunder.

Mimetisk isomorfism

Resultaten från denna studie tyder inte på att företagen som ingick i urvalet utsätts för mimetisk isomorfism men då flertalet verkar på den globala marknaden kan det innebära att de utsätts för mimetiskt tryck från bolag utanför studiens urval. Enligt Correa-Mejía et al. (2024) utövades dubbel väsentlighetsanalys av 76 företag som var listade på DOW Jones Sustainability Index (DJSI) år 2022. Då DJSI anses identifiera företag med kvalitativ hållbarhetsrapportering (Correa-Mejía et al. 2024) vilket efterfrågas av investerare (Florén, 2022) kan det innebära att andra företag inspireras av dessa för att uppnå samma fördelar.

Normativ isomorfism

Wolniak & Habek (2013b) menade att Sverige är ett land med lång tradition av miljöskydd och hållbarhetsrapportering som gärna involverar intressenter för att ta beslut i samförstånd. Detta skulle kunna förklara varför alla företag utom Sandvik identifierade samhället som en väsentlig intressent. Trots att Sandvik endast anger ett fåtal intressenter så identifierar företaget samtliga miljörapporteringsämnen som väsentliga vilket innebär att de lever upp till normativa påtryckningar.

6.5 Legitimitetsperspektivet

Företag tilldelas legitimitet av samhället som de verkar i (Deegan, 2023) vilket kan förklara varför samhället identifierades som väsentlig intressent i åtta av nio hållbarhetsrapporter. Beske et al. (2020) påpekade att företag som identifierar ett stort antal väsentliga intressenter kan innebära att företagets fokus är att öka legitimiteten snarare än att tillgodose intressenternas behov. I denna studie framkom att Volvo identifierade 13 olika intressenter, vilket är det högsta antalet för alla företag. Därefter följer H&M som identifierade tio olika intressenter. Å ena sidan påpekade Deegan (2023) att det kan vara svårt att hantera så många intressenters behov eftersom det kan uppstå motstridiga krav, men å andra sidan påpekade Mahajan et al. (2023) att företag som tar hänsyn till fler intressenter kan uppnå en mer holistisk förståelse för sina intressenters informationsbehov.

Enligt det nya EU-direktivet måste företag också inkludera tysta intressenter, vilka syftar på naturen, i sin väsentlighetsbedömning (Europeiska unionen, 2022). Detta medför att företag inte längre kan bortse från naturens behov och att företag måste vidta konkreta åtgärder för att bibehålla sin legitimitet.

Wolniak & Habek (2013a) menade att det alltid återstår en frivillig sfär trots att ny kravbaserad reglering införs. Företagens strävan efter att fortsatt öka sin legitimitet kan uttryckas genom applicering av olika frivilliga ramverk (Wolniak & Habek, 2013a; Beske et al., 2020). Innehållsanalysen visar tydligt att Volvo är det företag som lägger störst vikt vid att leva upp till samhällets förväntningar. Företagets hållbarhetsrapportering är mest detaljerad med avseende på de nya kraven som ställs genom CSRD jämfört med övriga företag i urvalet. Dels nämns en genomgående ambition om att minska den konsekventiella påverkan genom konkreta åtgärder, dels redogörs för att samma engagemang strävas efter i hela värdekedjan. Volvo och Swedbank är de enda företagen som tillämpar både TNFD och GRI vilket gör att de kan antas uppnå en större legitimitet.

6.6 Sammanfattande diskussion

Syftet med denna uppsats var att undersöka vilka miljörapporteringsämnen som ansågs väsentliga av de 20 största svenska börsnoterade företagen år 2022 och 2023 samt att undersöka om det kunde identifieras några trender mellan dessa år. För att uppfylla syftet antogs en abduktiv forskningsansats där variablerna i innehållsanalysen dels har drivits av intressentteori, dels av empiri. Därefter har legitimitetsteori och institutionell teori tillämpats för att tolka och analysera empirin.

Tidigare forskning visar att det saknas ett konsensus gällande begreppet väsentlighet (Datamaran, u.å.; Jebe, 2018; Steenkamp, 2018; Jørgensen et al., 2022). Det är dock tydligt att det finns ett behov av både finansiellt och konsekventiellt väsentlig information för att få en holistisk uppfattning om vilka risker och möjligheter som företag möter (Europeiska unionen, 2022; Florén, 2022; Jørgensen et al. 2022). I syfte att uppnå en mer kvalitativ hållbarhetsrapportering och att styra finansiella medel till hållbara verksamheter har EU antagit hållbarhetsdirektivet CSRD (Europeiska unionen, 2022). CSRD ställer krav på dubbel väsentlighetsanalys vilket omfattar både finansiell och konsekventiell väsentlighet. Den dubbla väsentlighetsanalysen kräver att företag identifierar sina väsentliga intressenter och interagerar med dessa för att identifiera väsentliga rapporteringsämnen. CSRD är unikt dels genom att risker, möjligheter och konsekvenser ska bedömas genom hela värdekedjan, dels genom att naturen erkänns som en tyst intressent vars intressen måste beaktas (Europeiska unionen, 2022).

6.6.1 Väsentliga rapporteringsämnen

Resultatet från innehållsanalysen visade att endast ett företag tillämpade dubbel väsentlighetsanalys år 2022 men att motsvarande siffra steg till åtta år 2023. Både år 2022 och 2023 ansågs klimatförändringar mest väsentligt. Även andra studier (Correa-Mejía et al., 2024; Dragomir et al., 2024) visar att klimatförändringar är det miljöämne som oftast identifieras som mest väsentligt. Detta kan vara ett resultat av oron för klimatförändringar hos allmänheten vilket belyses av WWF i rapporten Klimatbarometern 2024 (Lundqvist & Karlton, 2024) men enligt Correa-

Mejía et al. (2024) kan det ökade fokuset också bero på att aktuella omvärldshändelser såsom Covid-19-pandemin har ökat medvetenheten. Därutöver ansågs resursanvändning och cirkulär ekonomi samt biologisk mångfald och biodiversitet som de mest väsentliga miljörapporteringsämnena.

6.6.2 Intressenters inflytande

Resultatet visar att företagen i uppsatsens urval har identifierat ett flertal intressenter men inget företag identifierar naturen som en väsentlig intressent. Resultatet visar också att det är svårt att identifiera kopplingen mellan intressenter och väsentliga rapporteringsämnen. Företagen anger inte på vilket sätt intressenterna har påverkat valet av väsentliga rapporteringsämnen eller om det har förekommit motstridiga krav som har lett till prioriteringar. Tidigare forskning visar att reglering krävs för att företag ska ändra sina rapporteringsprocesser och avge mer kvalitativ information (Beske et al. 2020; Correa-Mejía et al. 2024).

6.6.3 Värdekedjan

Företagen som omfattas av CSRD måste se till att risker, möjligheter och konsekvenser bedöms samt att åtgärder vidtas genom hela värdekedjan. Det innebär att de ämnen som identifierats som väsentliga av de stora börsnoterade företagen kommer att beröra samtliga underleverantörer. Trots att dessa initialt inte berörs av CSRD påverkas de av sina beställares informationsbehov och krav på hållbara verksamheter. Värdekedjeperspektivet utgör således tvingande isomorfism genom reglering (DiMaggio & Powell, 1983, Deegan, 2023) men även genom krav från betydelsefulla aktörer (Wukich et al., 2023) vilka kan anses vara de stora börsnoterade företagen som ställer krav på sina underleverantörer.

6.6.4 Svårigheter och drivkrafter

Resultaten tyder på att företagen är ovana vid dubbel väsentlighetsanalys. Ovanan avspelas i att rapporterna är utformade på olika vis och att påverkan anges i olika måtenheter. Det försvårar jämförelser mellan olika företag vilket också noterats i tidigare forskning (Latapí Agudelo et al., 2019; Sheehy, 2015). Dessutom visar innehållsanalysen att intressenter och företag inte alltid är överens. Det exemplifieras av Hexagons intressenter som identifierade väsentliga ämnen i närtid

medan Hexagon ansåg att fler ämnen var väsentliga ur ett framåtblickande perspektiv.

Drivkrafterna för att utföra dubbel väsentlighetsanalys kommer dels från efterfrågan på kvalitativ hållbarhetsinformation från investerare och finansiärer, dels från kravbaserad reglering genom CSRD. Då majoriteten av företag tillämpade dubbel väsentlighetsanalys år 2023 till följd av kommande lagstiftning tycks tvingande isomorfism vara den faktor som har haft störst inverkan. Detta styrks av tidigare forskning (Beske et al., 2020; Correa-Mejía et al., 2024) som visade att reglering är en avgörande faktor vid implementering av nya hållbarhetsaktiviteter. I Sverige finns det också stora förväntningar från samhället på att företag tar sitt miljömässiga ansvar (Lunqvist & Karlton, 2024) vilket innebär att normativ isomorfism också utgör en drivande kraft.

7. Slutsats

Denna kvalitativa studie erbjuder nya insikter i vilka miljörapporteringsämnen som identifieras väsentliga av Sveriges 20 största börsnoterade företag år 2022–2023. Resultatet visar att klimatförändringar prioriterades högst och åtföljs av resursanvändning och cirkulär ekonomi samt biologisk mångfald och ekosystem. Då endast åtta av de 20 största svenska börsnoterade företagen utförde dubbel väsentlighetsanalys för att identifiera väsentliga rapporteringsämnen anses urvalet vara för litet för att dra generella slutsatser om trender mellan år 2022–2023.

CSRD syftar till att skapa en mer holistisk hållbarhetsrapportering som hjälper företag att identifiera risker, möjligheter och konsekvenser av dess aktiviteter (Europeiska unionen, 2022). Genom att involvera väsentliga intressenter kan företag genom den dubbla väsentlighetsanalysen identifiera väsentliga rapporteringsämnen. CSRD ställer dessutom ett unikt krav på att företag ska beakta tysta intressenters behov vid identifiering av väsentliga rapporteringsämnen (Europeiska unionen, 2022). Resultatet från denna studie visar att företag identifierar ett flertal intressenter men det saknas en tydlig koppling mellan intressenterna och de väsentliga rapporteringsämnena vilket gör det svårt att förstå vilka intressenter som påverkar och vad som gäller vid motstridiga informationsbehov.

Genom CSRD ställs också ett nytt krav på rapportering genom hela värdekedjan. Företagen som omfattas av regleringen måste se till att risker, möjligheter och konsekvenser bedöms samt att åtgärder vidtas genom hela värdekedjan. Resultatet visar att samtliga företag arbetar för att uppfylla detta krav. Det innebär att rapporteringsämnen som är väsentliga för de stora börsnoterade företagen även påverkar underleverantörer och övriga aktörer i värdekedjan. Genom att identifiera dessa ämnen ges även underleverantörer möjlighet till förberedelse och aktiva beslut för att säkerställa en mer hållbar verksamhet.

Resultatet visar att företagen i studiens urval främst har tillämpat dubbel väsentlighetsanalys till följd av tvingande isomorfism. Flera företag angav att den dubbla väsentlighetsanalysen var en följd av kommande reglering. Företagen angav

också att kunder, anställda och samhällen identifierades som väsentliga intressenter vilket tyder på att företagen också reagerar på normativa påtryckningar. I detta tidiga skede och till följd av ett litet urval är det svårt att dra slutsatser om mimetiska krafter.

Trots att CSRD medför att det kravbaserade regleryggen ökar återstår en frivillig sfär för rapporteringsstandarder (Wolniak & Habek, 2013a) såsom TNFD och GRI vilket ger företag ytterligare möjlighet att öka sin legitimitet (Wolniak & Habek, 2013b; Beske et al. 2020). Alla företag i uppsatsens urval tillämpade GRI och två företag tillämpade även TNFD. De frivilliga standarderna är fortsatt viktiga som ett komplement till lagstiftningen (Wolniak & Habek, 2013a).

7.1 Implikationer och bidrag

Då miljörapporteringsämnen som anses väsentliga av stora börsnoterade företag påverkar informationsbehovet längs hela värdekedjan är denna studies resultat även av relevans för övriga aktörer. I detta avsnitt redogörs således för studiens implikationer och bidrag.

Studiens första bidrag är samhällligt. Genom att skapa en förståelse för vilka rapporteringsämnen som anses väsentliga av de stora börsnoterade företagens intressenter skapas också en förförståelse för vilka element som kommer ingå i framtidens hållbarhetsrapportering. Då CSRD ställer krav på väsentlig information genom hela värdekedjan är det av relevans för övriga aktörer, såsom underleverantörer, att få en insikt i vilken typ av information som deras beställare kommer att efterfråga. Denna insikt ger underleverantörer tid att samla in och förbereda informationen och samtidigt ges möjlighet att utvärdera och förbättra den egna verksamheten. Således möjliggörs en kvalitativ hållbarhetsinformation genom hela värdekedjan.

Studiens andra bidrag är empiriskt men har också samhälllig betydelse. Genom en förståelse av vilka miljörapporteringsämnen som anses väsentliga skapas förståelse för hur företagen bidrar till att nå FN:s globala mål som fastställts i Agenda 2030. De olika aktiviteter, innovationer och åtgärder som företagen utför kan också fungera som en källa till nya insikter och vägledning för andra företag som behöver

hjälp med att lösa specifika problem. Genom att CSRD kräver transparens kring åtgärder kan detta leda till samarbeten och en snabbare omställning till ett hållbart samhälle.

Denna studie erbjuder även ett teoretiskt bidrag gällande den dubbla väsentlighetsanalysens koppling till intressentteori. Då företag från och med 1 juli 2024 förbinds att involvera intressenter i den dubbla väsentlighetsanalysen för att identifiera väsentliga rapporteringsämnen har intressenterna tilldelats en ny roll som inte kan bortses ifrån. CSRD är dessutom unikt på så vis att även tysta intressenters behov måste beaktas vilket ställer nya krav på företagen. Således har denna studie bidragit med ett nytt sätt att tillämpa intressentteorin i förhållande till dubbel väsentlighetsanalys. Detta exemplifieras av att denna studie utgick från intressentteori med specifika idéer om vad som eftersöktes i hållbarhetsrapporterna som ingick i studiens urval.

7.2 Begränsningar och framtida forskning

Då denna studie har utförts under en begränsad tidsperiod har det lett till att vissa begränsningar har varit nödvändiga att fastställas för att hinna nå ett resultat inom utsatt tidsram. Ett exempel på detta utgörs av att studien endast innehåller 20 utvalda företag. Urvalet resulterade i att endast ett företag kunde inkluderas i urvalet år 2022 respektive åtta företag år 2023. Resultaten är därmed inte generaliserbara utan ger endast en indikation på vilka rapporteringsämnen som anses väsentliga. Därtill kan metodvalet ifrågasättas trots att det är en vanlig förekommande metod vid studier gällande hållbarhetsrapporter. Intervjuer med de företag som ingick i urvalet hade kunnat ge värdefulla insikter gällande intressenternas koppling till de väsentliga rapporteringsämnena.

I arbetet med denna uppsats har två förslag till framtida forskning framträtt. För det första vore det intressant att utveckla kunskapen gällande intressenternas koppling till de väsentliga rapporteringsämnena. Genom en förståelse för hur intressenterna påverkar rapporteringsämnena och kan en bättre förståelse skapas för vilka företag som verkligen ser till sina intressenters behov och vilka som använder intressenterna i syfte att öka sin legitimitet. För det andra vore det intressant att i en

longitudinell studie närmare undersöka de risker och möjligheter som företagen identifierar för att se hur de varierar över tid och om det finns värdefulla kunskaper att ta med sig inför kommande faser av CSRD:s implementering för mindre företag.

Litteraturförteckning

Adams, C. A., Alhamood, A., He, X., Tian, J., Wang, L., & Wang, Y. (2021). *The double-materiality concept. Application and issues*. GRI.

<https://www.globalreporting.org/media/jrbntbyv/griwhitepaper-publications.pdf>

Archel, P., Fernández, M., & Larrinaga, C. (2008). The Organizational and Operational Boundaries of Triple Bottom Line Reporting: A Survey. *Environmental Management*, 41, 106-117. <https://doi.org/10.1007/s00267-007-9029-7>

Baumüller, J., & Sopp, K. (2022). Double materiality and the shift from non-financial to European sustainability reporting: review, outlook and implications. *Journal of Applied Accounting Research*, 23(1), 8-28. <https://doi.org/10.1108/JAAR-04-2021-0114>

Bederoff, J. (2024, 15 januari). "Det finns så extremt mycket finansiell risk". *Dagens industri*. <https://www.di.se/nyheter/det-finns-sa-extremt-mycket-finansiell-risk/>

Beske, F., Haustein, E., & Lorson, P. C. (2020). Materiality analysis in sustainability and integrated reports. *Sustainability Accounting, Management and Policy Journal*, 11(1), 162-186. <https://doi.org/10.1108/SAMPJ-12-2018-0343>

Boiral, O. (2013). Sustainability reports as simularca? A counter-account of A and A+ GRI reports. *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, 26(7), 1036-1071. <https://doi.org/10.1108/AAAJ-04-2012-00998>

Bryman, A., & Bell, E. (2017). *Företagsekonomiska forskningsmetoder* (3 uppl.). Liber.

- Borglund, T., Frostensson, M., & Windell, K. (2010). *Effekterna av hållbarhetsredovisning: En studie av konsekvenserna av de nya riktlinjerna om hållbarhetsinformation i statligt ägda företag*. Regeringskansliet.
<https://www.regeringen.se/contentassets/ae1b2a3db1a34b6491f2324ed526a657/effekterna-av-hallbarhetsredovisning-.30>
- Cavendi. (2024). *Hållbarhetsbarometern 2024: En studie om hur det står till till med hållbarhetsrapporteringen hos svenska bolag*. <https://cavendi.se/vad-vi-gor/cavendis-rapport-hallbarhetsbarometer-2024/>
- Coelho, R., Jayantilal, S., & Ferreria, J. J. (2023). The impact of social responsibility on corporate financial performance: A systematic literature review. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, 30(4), 1535-1560. <https://doi.org/10.1002/csr.2446>
- Correa-Mejía, D., Correa-García, J., & García-Benau, M. (2024). Analysis of double materiality in early adopters. Are companies walking the talk? *Sustainability Accounting, Management and Policy Journal*, 15(2), 299-329. <https://doi.org/10.1108/SAMPJ-07-2023-0469>
- Datamaran. (u.å.) *The Ultimate Guide to ESG Materiality. What is Materiality?* Hämtad 2024-04-15 från <https://www.datamaran.com/materiality-definition>
- Denscombe, M. (2019). *Forskningshandboken: för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. (4 uppl.) Studentlitteratur.
- DiMaggio, P. J., & Powell, W. W. (1983). The Iron Cage Revisited: Institutional Isomorphism and Collective Rationality in Organizational Fields. *American Sociological Association*. 48(2). 147-160.
- Deegan, C. (2023). *Financial accounting theory* (5:e upplagan). Cengage Learning.

Deloitte. (2023). *Din guide till ESRS*.

<https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/se/Documents/audit/Din%20guide%20till%20ESRS%20-%20Augusti2023.pdf>

EFRAG. (2023). *Implementation Guidance. Draft EFRAG IG 1 Materiality*

Assessment. <https://www.efrag.org/Assets/Download?assetUrl=%2Fsites%2Fwebpublishing%2FSiteAssets%2FDraft%2520EFRAG%2520IG%25201%2520MAIG%2520231222.pdf>

Europeiska kommissionen. (2019). *Guidelines on reporting climate-related information*. https://ec.europa.eu/finance/docs/policy/190618-climate-related-information-reporting-guidelines_en.pdf

Europeiska kommissionen. (2023a, 31 juli). *Questions and Answers on the Adoption of European Sustainability Reporting Standards*.

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/qanda_23_4043

Europeiska kommissionen. (2023b, 20 december). *Den europeiska gröna given*.

Hämtad 2024-05-03 från

<https://www.consilium.europa.eu/sv/policies/green-deal/#what>

Europeiska kommissionen. (2023c, 22 december). *Kommissionens delegerade förordning (EU) 2023/2772 av den 31 juli 2023 om komplettering av Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/34/EU vad gäller standarder för hållbarhetsrapportering*. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202302772

Europeiska unionen. (2022, 16 december). *Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2022/2464 av den 14 december om ändring av förordning (EU) nr 537/2014, direktiv 2004/109/EG, direktiv 2006/43/EG och direktiv 2013/34/EU vad gäller företagens hållbarhetsrapportering*. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX%3A32022L2464>

- FAR. (2023, 17 november). Är dubbel väsentlighet dubbelt så svårt? *FAR-bloggen*. <https://www.far.se/aktuellt/far-bloggen/2023/november/far-bloggen-om-dubbel-vasentlighet/>
- FAR. (2024, 6 mars). *Frågor och svar om CSRD*. Hämtad 2024-03-18 från <https://www.far.se/kunskap/hallbarhet/fragor-och-svar-om-csrd/>
- Fiandrino, S., Tonelli, A., & Devalle, A. (2022). Sustainability materiality research: a systematic literature review of methods, theories and academic themes. *Qualitative Research in Accounting & Management*, 19(5). 665-695. <https://doi.org/10.1108/QRAM-07-2021-0141>
- Finansinspektionen. (2023, 5 juli). *Hållbarhet allt viktigare för fondsparare*. <https://www.fi.se/sv/publicerat/nyheter/2023/hallbarhet-allt-viktigare-for-fondsparare/>
- Florén, J. (2022, 23 maj). Transparens om risker avgörande för omställningen. *Aktuell Hållbarhet*. <https://nogo.retriever-info.com/prod?a=7231&d=057863202205235c1207acc2157697fd172a0c1d896454&s=57863&sa=2001672&x=0189dd89bc4c17228e6e060324bab60e&tz=Europe/Stockholm&t=1716062233>
- FN. (2012). *FN-fakta hållbar utveckling. Omställning till hållbar värld brådskar*. <https://fn.se/wp-content/uploads/2016/08/Faktablad-2-12-H%C3%A5llbar-utveckling.pdf>
- GRI. (2022a). *The GRI Standards. Enabling transparency on organizational impacts* [Broschyr]. <https://www.globalreporting.org/media/wmxlklns/about-gri-brochure-2022.pdf>
- GRI. (2022b, 22 februari). *The materiality madness: why definitions matter*. <https://www.globalreporting.org/media/r2oojx53/gri-perspective-the-materiality-madness.pdf>

- Gulko, N., & Hyde, C. (2022). Corporate perspectives on CSR disclosure: audience, materiality, motivations. *International Journal of Disclosure and Governance*, 19, 389-412. <https://doi.org/10.1057/s41310-022-00157-1>
- Gustafson, K. L. (2024, 27 februari). 7 av 10 företag rekryterar grön kompetens. *VDtidningen*. <https://vdtidningen.se/hallbarhet-7-av-10-foretag-rekryterar-gron-kompetens/>
- Janson, L. (2024a, 24 januari). Nu införs tuffare EU-krav Osäkerhet om uppgifter när hållbarhetsrapporteringen skärps. *Byggvärlden*. <https://app.retriever-info.com/goarticle/0572782024012431882efeb897b904141e08bd6aef2d16/null/archive/search?type=jwt>
- Janson, L. (2024b, 8 mars). Nya sätt att konkurrera växer fram när EU skärper hållbarhetsrapporteringen. *Transport och logistik*. <https://www.transportochlogistik.se/20240308/18924/nya-satt-att-konkurrera-vaxer-fram-nar-eu-skarper-hallbarhetsrapporteringen>
- Jebe, R. (2019). The Convergence of Financial and ESG Materiality: Taking Sustainability Mainstream. *American Business Law Journal*, 56(3), 645-702. <https://doi.org/10.1111/ablj.12148>
- Jung, J. C., & Im, J. (2022). How does social trust affect corporate financial performance? The mediating role of corporate social responsibility. *Business Ethics, the Environment and Responsibility*, 32(1), 236-255. <https://doi.org/10.1111/beer.12481>
- Jørgensen, S., Mjøs, A., & Tynes Pedersen, L. J. (2022). Sustainability reporting and approaches to materiality: tensions and potential resolutions. *Sustainability Accounting, Management and Policy Journal*, 13(2), 342-361. <https://doi.org/10.1108/SAMPJ-01-2021-0009>
- Klint, E. (2024, 22 mars). Hållbarhetschefen om CSRD: ”Börja direkt, även om du inte behöver”. *VDtidningen*. <https://vdtidningen.se/hallbarhetschefen-om-csrd-borja-direkt-aven-om-du-inte-behoover/>

- KPMG. (u.å.). *GRI – riktlinjer för hållbarhetsredovisning*. Hämtad 2024-05-01 från <https://kpmg.com/se/sv/home/tjanster/hallbartforetagande/rapportera/gri.html>
- KPMG. (2022, oktober). *Big shifts, small steps. Survey of Sustainability Reporting 2022*. <https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/se/pdf/komm/2022/Glob al-Survey-of-Sustainability-Reporting-2022.pdf>
- Larrinaga, C., & Bebbington, J. (2021). The pre-history of sustainability reporting: a constructivist reading. *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, 34(9), 162-181. <https://doi.org/10.1108/AAAJ-03-2017-2872>
- Latapí Agudelo, M. A., Jóhannsdóttir, L., & Davidsdóttir, B. (2019). A literature review of the history and evolution of corporate social responsibility. *International Journal of Corporate Social Responsibility*, 4(1), 1-23. <https://doi.org/10.1186/s40991-018-0039-y>
- Lind, R. (2019). *Vidga vetandet: Teori, metod och argumentation i samhällsvetenskapliga undersökningar* (2 uppl.). Studentlitteratur.
- Lundqvist, A., & Karlton, N. (2024). *Klimatbarometern 2024*. WWF. <https://media.wwf.se/uploads/2024/03/wwf-klimatbarometern-2024.pdf>
- Mahajan, R., Lim, W. M., Sareen, M., Kumar, S. & Panwar, R. (2023). Stakeholder theory. *Journal of Business Research*, 166. 1-16. <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2023.114104>
- Martens, W. & Bui, C. N. M. (2023). An Exploration of Legitimacy Theory in Accounting Literature. *Open Access Library Journal*, 10, 1-20. <https://doi.org/10.4236/oalib.1109713>
- Miles, S., & Ringham, K. (2020). The boundary of sustainability reporting: evidence from the FTSE100. *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, 33(2), 357-390. <https://doi.org/10.1108/AAAJ-05-2018-3478>

Peréz, A. (2015). Corporate reputation and CSR reporting to stakeholders. Gaps in the literature and future lines of research. *Corporate Communications: An International Journal*, 20(1), 11-29. <https://doi.org/10.1108/CCIJ-01-2014-0003>

PWC. (2023). *PwC's Global Investor Survey 2023. Trust, tech and transformation: Navigating investor priorities.*
<https://www.pwc.com/gx/en/issues/c-suite-insights/global-investor-survey.html>

Regeringskansliet (2023). *Verksamhetsberättelse för bolag med statligt ägande 2022.*
<https://www.regeringen.se/contentassets/148fb165aea149b4a946c936eaf5e4e1/verksamhetsberattelse-for-bolag-med-statligt-agande-2022.pdf>

Regeringskansliet (2024, 15 februari). *Lagrådsremiss. Nya regler om hållbarhetsrapportering.*
<https://www.regeringen.se/contentassets/684202d821074ab1955998370ec0c02b/nya-regler-om-hallbarhetsrapportering.pdf>

Sheehy, B. (2015). Defining CSR: Problems and Solutions. *Journal of Business Ethics*, 131, 625-648. <https://doi.org/10.1007/s10551-014-2281-x>

Steenkamp, N. (2018). Top ten South African companies' disclosure of materiality determination process and material issues in integrated reports. *Journal of Intellectual Capital*, 19(2). <https://doi.org/10.1108/JIC-01-2017-0002>

Strid, P. (2023, 11 oktober). Nu är TNFD lanserat. *Aktuell Hållbarhet.*
<https://nogo.retriever-info.com/prod?a=7231&d=057863202310112000fa1a362c3bc128536abffd393d75&s=57863&sa=2001672&x=a4f36646230d7c6d81f607209593a776&tz=Europe/Stockholm&t=1716060896>

- Svenska FN-förbundet. (u.å.). *Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling*. Hämtad 2024-04-25 från <https://fn.se/vi-gor/vi-utbildar-och-informerar/fn-info/vad-gor-fn/fns-arbete-for-utveckling-och-fattigdomsbekampning/agenda2030-och-de-globala-malen/>
- TNFD. (u.å.a). *Why nature matters. The fundamentals of nature and why it matters to the global economy*. Hämtad 2024-05-02 från <https://tnfd.global/about/why-nature-matters/>
- TNFD. (u.å.b). *Recommendations of the TNFD*. Hämtad 2024-05-02 från <https://tnfd.global/recommendations-of-the-tnfd/#governance>
- TNFD. (2023). *Recommendations of the Taskforce on Nature-related Financial Disclosures*. TNFD. https://tnfd.global/wp-content/uploads/2023/08/Recommendations_of_the_Taskforce_on_Nature-related_Financial_Disclosures_September_2023.pdf
- von Koch. (2022, 19 maj). Så blir ramverket för ekologisk risk. *Finansliv*. <https://www.finansliv.se/artikel/sa-blir-ramverket-for-ekologisk-risk/>
- Wolniak, R., & Habek, P. (2013a). CSR Reporting in France and the Netherlands. *Zeszyty Naukowe*, 34(106). s. 91-96.
- Wolniak, R., & Habek, P. (2013b). European Union regulatory requirements relating to Sustainability Reporting. The case of Sweden. *Zeszyty Naukowe*, 34(106). s. 40–47.
- Wukich, J. J., Fogarty, T. J., & Neuman, E. L. (2023). Show me? Inspire me? Make me? An institutional theory exploration of social and environmental reporting practices. *Journal of Accounting & Organizational Change*. <https://doi.org/10.1108/JAOC-01-2023-0013>

Bilaga 1. Metod och teori i artiklar som berör hållbarhetsrapportering och dubbel väsentlighetsanalys

Tabell 17.

Relevanta artiklar som berör hållbarhetsrapportering och dubbel väsentlighetsanalys

Författare, årtal, artikel	Metod	Teori
Steenkamp (2018). <i>Top ten South African companies' disclosure of materiality determination process and material issues in integrated report</i>	Kvalitativ metod: innehållsanalys av integrerade rapporter	Intressentteori
Beske et al. (2020). <i>Materiality analysis in sustainability and integrated reports.</i>	Kvalitativ metod: innehållsanalys av hållbarhetsrapporter	Intressentteori och legitimitetsteori
Miles & Ringham (2020). <i>The boundary of sustainability reporting: evidence from the FTSE100</i>	Kvalitativ metod: innehållsanalys av hållbarhetsrapporter	-
Jørgensen et al. (2022). <i>Sustainability reporting and approaches to materiality: tensions and potential resolutions</i>	Kvalitativ metod: enkät och intervjuer	-
Fiandrino et al. (2022). <i>Sustainability materiality research: a systematic literature review of methods, theories and academic themes</i>	Kvalitativ metod: innehållsanalys av hållbarhetsrapporter	-
Gulko & Hyde (2022). <i>Corporate perspectives on CSR disclosure: audience, materiality, motivations</i>	Kvalitativ metod: intervjuer	Intressentteori och institutionell teori
Correa-Mejía et al. (2024). <i>Analysis of double materiality in early adopters. Are companies walking the talk?</i>	Kvalitativ metod: innehållsanalys av hållbarhetsrapporter	Legitimitetsteori

Dragomir et al. (2024).

Double Materiality

Disclosure as an Emerging

Practice: The Assessment

Process, Impacts, Risks, and

Opportunities

Intressentteori,
legitimitetsteori och
institutionell teori

Kommentar: Tabellen innehåller en sammanställning av artiklar som berör hållbarhetsrapportering och/eller dubbel väsentlighetsanalys och som bedömts vara av relevans för denna uppsats.

Tabellen anger också metod- och teorival i respektive artikel.

Bilaga 2. Hållbarhetsrapporter år 2022

Tabell 18.

Sammanställning av hållbarhetsrapporter räkenskapsår 2022

Företag	Länk till hållbarhetsrapport
Astra Zeneca	https://www.astrazeneca.se/content/dam/az-se/dokument/hallbarhet/Sustainability_Report_2022.pdf
ABB	https://sustainabilityreport.abb.com/2022/servicepages/downloads/files/sustainability-performance-abb-csr22.pdf
Atlas Copco	https://www.atlascopcogroup.com/content/dam/atlas-copco/group/documents/investors/financial-publications/swedish/20230322-arsredovisning-inkl-hallbarhetsredovisning-och-rapport-om-koncernens-styrning-2022.pdf?
Investor	http://ir.investorab.com/afw/files/press/investor/202303237228-1.pdf
Volvo	https://www.volvogroup.com/content/dam/volvo-group/markets/sweden/investors/reports-and-presentations/annual-reports/AB-Volvo-Arsredovisning-2022.pdf
Nordea bank	https://www.nordea.com/en/doc/annual-report-nordea-bank-abp-2022.pdf
EQT	https://cdn.sanity.io/files/30p7so6x/eqt-web-prod/ecc7e9bbda059637c36f88df6007ed3f45b7c370.pdf?dl=wkr0006.pdf
Assa Abloy	https://www.assaabloy.com/group/en/documents/sustainability/sustainability-reports/Sustainability%20Report%202022.pdf
Hexagon	https://api.alertir.com/files/press/hexagon/202303301520-1.pdf
SEB	https://webapp.sebgroup.com/mb/mblib.nsf/alldocsbyunid/E102D15B7DB0A57FC125896000491E31/\$FILE/arsredovisning_2022.pdf
H&M	https://hmgroupp.com/wp-content/uploads/2023/03/HM-Group-ars-och-hallbarhetsredovisning-2022.pdf

Sandvik	https://www.annualreport.sandvik/se/2022/
Evolution	https://mb.cision.com/Main/12069/3735605/1921487.pdf
Epiroc	https://www.epirocgroup.com/content/dam/epiroc/corporate/documents/investors/annual-report/annual-report-2023/Epiroc%20%C3%85rs-%20och%20h%C3%A5llbarhetsredovisning%202022.pdf
Swedbank	https://internetbank.swedbank.se/ConditionsEarchive/download?bankid=1111&id=WEBDOC-PRODE141711784
Sampo	https://www.sampo.com/globalassets/year2022/group/sampo2022_sustainability_report.pdf
Traton	https://annualreport.traton.com/2022/en/traton-annual-report-2022.pdf
Handelsbanken	https://vp292.alertir.com/afw/files/press/handelsbanken/202302240680-1.pdf
Ericsson	https://mb.cision.com/Main/15448/3729192/1896982.pdf
Essity	https://masdpstatic.azureedge.net/essity/Essity_Ars-och-hallbarhetsredovisning-2022_0302.pdf

Kommentar: Tabellen innehåller länk till respektive företags hållbarhetsrapport.

Bilaga 3. Hållbarhetsrapporter år 2023

Tabell 19.

Sammanställning av hållbarhetsrapporter räkenskapsår 2023

Företag	Länk till hållbarhetsrapport
Astra Zeneca	https://www.astrazeneca.se/content/dam/azse/dokument/hallbarhet/AZ_SR2023_2_APR_V20.0.pdf
ABB	https://search.abb.com/library/Download.aspx?DocumentID=9AKK108469A1083&LanguageCode=en&DocumentPartId=&Action=Launch
Atlas Copco	https://www.atlascopcogroup.com/content/dam/corporate/cision/20240321-arsredovisning-inkl-hallbarhetsredovisning-och-rapport-om-koncernens-styrning-2023.pdf
Investor	http://ir.investorab.com/files/press/investor/202403273149-1.pdf
Volvo	https://www.volvogroup.com/content/dam/volvo-group/markets/sweden/events/2024/feb/annual-report-2023/Volvo-Annual-Report-2023-SWE-Final.pdf
Nordea bank	https://www.nordea.com/en/doc/annual-report-nordea-bank-abp-2023.pdf
EQT	https://cdn.sanity.io/files/30p7so6x/eqt-web-prod/a973b5c37dfc56a9d6be87408f90728eacedd2fd.pdf?dl=wkr0006.pdf
Assa Abloy	https://www.assaabloy.com/group/en/documents/sustainability/sustainability-reports/Sustainability%20Report%202023.pdf
Hexagon	https://api.alertir.com/files/press/hexagon/202403262186-1.pdf
SEB	https://webapp.sebgroup.com/mb/mblib.nsf/alldocsbyunid/57E686ADFD7B39C6C1258AD0003E09C9/\$FILE/SEB_AR23_Web_SVE_klickbar.pdf

H&M	https://hmgroup.com/wp-content/uploads/2024/03/HM-Group-ars-och-hallbarhetsredovisning-2023.pdf
Sandvik	https://www.annualreport.sandvik/en/2023/
Evolution	https://mb.cision.com/Main/12069/3957229/2714767.pdf
Epiroc	https://www.epirocgroup.com/content/dam/epiroc/corporate/documents/investors/annual-report/new-2024/Epiroc%20%C3%85rs-%20och%20h%C3%A5llbarhetsredovisning%202023.pdf
Swedbank	https://internetbank.swedbank.se/ConditionsEarchive/download?bankid=1111&id=WEBDOC-PRODE175406128
Sampo	https://www.sampo.com/globalassets/year2023/group/sampo2023_sustainability_report.pdf
Traton	https://annualreport.traton.com/2023/assets/downloads/traton-annual-report-2023.pdf
Handelsbanken	https://www.handelsbanken.com/tron/xgpu/info/contents/v1/document/72-169032
Ericsson	https://www.ericsson.com/4933e7/assets/local/investors/documents/2023/annual-report-2023-se.pdf
Essity	https://masdpstatic.azureedge.net/essity/Essity_AR_SVE_2023.pdf

Kommentar: Tabellen innehåller länk till respektive företags hållbarhetsrapport.

Bilaga 4. Utdrag från innehållsanalys

Figur 10.

Utdrag från innehållsanalys, fas 1

Företag	År	Sektor	Dubbel väsentlighetsanalys	0=nej 1=ja	GRI	TNF
1. Astra Zeneca 2022	2022	Hälsovård	nej	0		
1. Astra Zeneca 2023	2023	Hälsovård	nej	0		
2. ABB 2022	2022	Industri	nej	0		
2. ABB, 2023	2023	Industri	ja, s. 4	1	ja	nej
3. Atlas copco 2022	2022	Industri	nej	0		
3. Atlas copco, 2023	2023	Industri	nej	0		
4. Investor, 2022	2022	Finans	nej	0		
4. Investor, 2023	2023	Finans	nej, s. 77	0		
5. Volvo, 2022	2022	Industri	Nej	0		
5. Volvo, 2023	2023	Industri	Ja, s 149	1	ja	ja
6. Nordea bank, 2022	2022	Finans	nej	0	ja	nej
6. Nordea bank, 2023	2023	Finans	nej	0	ja	nej
7. EQT, 2022	2022	Finans	nej	0	ja	nej
7. EQT, 2023	2023	Finans	nej	0	ja	nej
8. Assa Ablöy, 2022	2022	Industri	nej	0	ja	nej
8. Assa Ablöy, 2023	2023	Industri	nei	0	ia	nei

Kommentar: Figuren visar ett utdrag från innehållsanalysens inledande fas.

Figur 11.

Utdrag från innehållsanalys, fas 2 och 3

Företag, år	Involverar intressenter?	0=nej 1=ja	Intressenter	Antal intressenter	E1 Klimatförändringar
2. ABB, 2023	ja, s. 58	1	Samarbetspartners, kunder, anställda, regering och civilsamhälle, investerare, leverantörer	7	climate
5. Volvo, 2023	ja	1	akademien, myndigheter politiker & regeringar, samhällen, kunder, återförsäljare, branschföreningar, investerare & banker, media, icke-statliga organisationer, leverantörer, anställda & fackliga representater	13	klimatåtgärder
9. Hexagon, 2023	ja	1	samhälle, medarbetare, kunder & leverantörer, investerare, tillsynsmyndigheter	6	anpassning, begränsning, energi
11. H&M, 2023	ja	1	kunder, medarbetare, leverantörer, samhällen, affärspartners, experter & innovatörer, NGO & opinionsbildare, investerare, beslutsfattare, media	10	klimat
12. Sandvik, 2023	ja, s. 142	1	kunder, medarbetare, investerare	3	klimatförändringar
14. Epiroc, 2023	ja	1	kunder, medarbetare, investerare, affärspartners, samhällen	5	

Kommentar: Figuren visar ett utdrag från innehållsanalysens andra och tredje fas.